Hind 5 senti. **Teisipäewal, 14. märtsil 1933.** **Nr. 31**

RAHVALEHT

TEISIPÄEVAL, NELJAPÄEVAL JA LAUPÄEVAL. Iga numbriga maksuta kaasas „Juturaamat."
Toimetus ja peatalitus: Tallinn, Pikk 54. Toimetaja telef. 444-73, üldine 449-90.

Tellimiste ja kuulutuste tariif 6. leheküljel.

Ewald Lukkin,

kes pühapäewal tunnistati wõitjaks K. Tenderi üle wilmaje käewigastuse tõttu. (Lähemalt 3. küljel).

Jänedat uuritakse.

Mõisa suured puudujäägid.

Jäneda mõisa majapidamise puudujääkide lood, mis mõni aeg kõneainet annud, on jõudnud otsaga juba rahukogu prokuröri kätte, kelle korraldusel kohtu-uurija alustas juurdlust. Üle kuulatud on rida põllumeeste seltsi tegelasi, nende seas seltsi esimees Kalm. Ilmsiks on tulnud suur puudujääk Jäneda mõisa piiritusewabriku awamisel, samuti seemnewilja kasvatamisel 400.000 sendi wäärtuses.

Mõisa walitsejaks on K. Tonkmann, kel oma talu Läänemaal, Waikna wallas. Jäneda mõisa kasutab wastawa lepingu alusel põllumeeste selts.

Jäneda mõisa puudujääkidest on juttu olnud isegi riigikogus, kus neid seni diendatud põllumeeste seltsi poolt kui wastastikuseid arweid seltsi ja walitseja Tonkmanni wahel, nii et olewat elsilt tõneleda raiskamisest. Et puudujääk siiski olemas, seda tunnistab Tonkmanni kirjalik ettekanne põllumeeste seltsi juhatusele, kus teatatakse, et Jäneda mõisa arwepidamised on tekkinud arusaamatul kombel suur puudujääk ja palutakse ette wõtta rewideerimist. Umbkaudselt hindab Tonkmann puudujääki 2 miljoni sendi peale. Puudujäägi katteks on walitseja Tonkmann ohwrimeelselt pantinud oma talu Waikna wallas, tehes selle peale 600.000-sendilise obligatsiooni ja annud wiimase edasi põllumeeste seltsile.

Waikna „Kaljapealse" talu peal lasus juba ennem kaunikene summa riigiwõlga, mille eest talu pandituд Maapangale. Põllumeeste seltsis leidis aga Tonkmanni talul weel küllalt hinda olewat ja wõttis pakutama obligatsiooni wastu. Peale selle müüs Tonkmann kogu oma talu elusa ja eluta inwentari põllumeeste seltsi juhatusele maha, mille eest lepiti kokku 1 miljoni 400 tuhande sendi peale.

Siit on peaaegu selge, et Tonkmanni talu obligatsioon ja inwentari ostu arwe katawad 2-miljonilise puudujäägi, kui mitte Jäneda piiritusewabriku arweid seda „bilanssi" uuesti segi ei löö. Jäneda piiritusewabrik on üks tähtsamaid Eestis ja sellel lubati põllumeeste ringkonna soowil iga aasta põletada kuni 1 miljon kraadi piiritust. Samal ajal kõik teised piiritusewabrikud Eestis pidid leppima 130—150 tuhande kraadiga, kuna rohkem piiritust ajada ei lubatud.

Hiina naised sõjatöös.

Jaapanlaste kallaletung on äratamas hiinlaste sallumat rahwustunnet. Rinde taga on igalpool käimas palawikuline töö sõdurite warustamiseks. Pildil — annetuste laba ühes seljataguses linnas, kust saadetakse seltskondlikku abi wäerinnale. Seda organiseerijaiks on naised.

Walerahn Balti jaama kaubakontoris.

Edasiandjaks tollideklarant.

Laupäewa pärastlõunal kella ¾4 ajal ilmus Balti jaama kaubakontorisse keegi meesisik, kes kaubasaadetise weoraha tasumisel andis ametnik Otto Matjinale wale tahekroonilise.

Waksin tundis kohe ära, et tegemist wõlteraahaga, kuigi see wõrdlemisi hästi järele tehtud. Politseis selgus, et rahaandja oli Jakobsoni t. nr. 37 elutsew tollideklarant Adolf Wahter. Wiimane seletas, et ta oli ise olnud kindlas usus, et on tegu õige rahaga. Kuskohalt ta wõlteraha sai, seda ta ei mäleta. Raha saadeti kriminaalpolitsei korraldusse.

Eesti laewad teel Ameerikast Euroopasse.

Bergmann ja Ko. laks suuremat aurikut „Koidula" ja „Keila" on teel Lõuna-Ameerikast, Argentiinast wiljalaadungiga Euroopasse. „Koidula" jõuab wist kohale lähemal ajal, kuna „Keilat" weel üle nädala reisi ees. Teekonda Argentiinast Euroopasse alustas ka Kõsmu laewaomaniku purjelaew „Tormilind", mis sealt toob rohelist puud. Ta sõitis wälja 8. märtsil.

Tallinn alandab elektri ja gaasi hinda.

Aga ainult tööstusele.

Linnawalitsus esineb lähinädalal wolikogu ettepanekul alandada tööstuseks antawa elektriwoolu hinda 1—2 senti kwt. ja gaasi tariifi 1 sent kantmeetrist.

Poisid käisid wäljamaal.

Nüüd politsei käes kinni.

Neljapäewal peeti sadamas kinni August Taggo ja Anton Kunder, kes olid 1929 aastal salaja üle piiri wälismaale sõitnud, kust nüüd kodumaale tagasi tulid. Mõlemad rändlinnud anti piiriwalwe korraldusse. Nesit on A. Taggo Pärnu ja Kunder Tallinna elanik.

Lätti müüb Eestile 300 tonni suhkrut.

Suurem tehing naabriga.

Läti suhkrumonopoli walitsus jõudis Eesti walitsusega kokkuleppele 800 tonni suhkrumüügiks Eestile. Eesti on ka wareem Lätist suhkrut ostnud, kuid praegune tehing on üks suuremaist.

Esmaspäewal jõudis Tallinna Läti kaubandus-tööstuse departemangu direktor A. Kacens, et läbi rääkida Eesti walitsusega kaubanduslepingu läbikäimise eluksuomise wõlewa riigi wahel.

Jää taganeb.

Igalpool lainetab weri.

Tänawu pole jääl Eesti weteс püsi. Paarik, kolmel korral on Tallinna reid olnud jäälatte all, kuid iska on selle tuul ära ajanud. Wast hiljuti oli jälle pool Tallinna reidile kleba jäälatte all ning uisutajad wõinutesid. Nüüd pole ka seda jääd enam. Lainetab weri ka Tallinna sadamas.

Jimmy Walker filmis.

James J. Walker, endine New Yorgi linnapea, on soahunud filminäitleja Betty Compsoni ja selle ema seisel Prantsusmaale Villefranche-Sur-Meri. Walker tahab kellegi ameerika firmaniku wiisil Riwieral kaloota kirja panema oma mälestust, mille eest „Saturday Evening Post" on pakkunud talle 50.000 dollarit.

Jimmy Walker on seletanud, et ta tahab ärisajus sõita ka Itaaliasse. Prantsuse ajalehed toowad teate, et Walkeril on tawatsus esineda filmis, mida tahetakse wändata Euroopas.

Waras, kes „koorib" waimulikke.

Uluteadlase „filosoofia".

Ühes Pariisi kirikus tabati keegi Nabini nimeline isik hetkel, kui ta ühe waimuliku taskuid tühjendas. Kohtus selgus, et mees on kõrgema haridusega teoloog.

Kaebealune seletas, et ta on mitmetes kirikutes ja ka mujal warastanud waimulikkudelt. Lubas seda ka edaspidi teha.

„Miks?" küsisid kohtunikud.

„Wendumuselt," seletas ta kohtus. Temas peitsewat sung kahju teha kõigile, kes kuidagi on ühenduses kirikuga. Sellele tungile ta ei suutwat wastu panna, kuigi tunneb häbi warguselt. See olewat tema filosoofia, milleta ei saawat elada.

Ilusa Stojanka 3 meest.

Naise müümiselugu Lõuna-Slaawias.

Lõuna-Slaawias on mõnes kohas praegugi kombeks, et mehed ostawad endale naisi. Ühe karnaie looga, mis aset leidis Kanfovic külas, tuleb nüüd tegemist teha ametiwõimudel.

Kaks aastat eest abiellus Anton Milowanowic Stojankaga, kes oli ümbruskonna ilusamaid naisi. Mees pidi maksma Stojanka onule kõrge lunastusraha naise eest. Abielu polnud õnnelik ja noorik läks lõpuks tagasi oma onu juure.

Onu ei lasknud „seisma jääda" wäärtuslikku kaupa. Ta müüs Stojanka ühele talunikule kr la teist 2000 diinari (umbes 25.000 sendi) eest, kuigi abielu oli weel lahutamata. Keegi kohwikupidaja Kumanowost aga lisas weel mõned kuldrahad juure sellele hinnale ja wõttis Stojanka endaga kaasa. Nüüd aga nõuawad õritsemalt onult Stojankat ta mees kui ka talunik, kes maksis oma 2000 diinarit.

Tom Mix ei oskagi ratsutada!

Mis hea filmile, ei sobi tsirkusele.

Kinoskäijad tunnewad Tom Mixi, kui hulljulget ratsurit, kes filmilindil sooritab kaelamurdwaid trikke hobusel. Selletõttu kõlab neile küll wist weidrana sõnum, et Tom Mix ei oskagi ratsutada. Selgus see asjaolu kaunis omapäraselt.

Ühe Ameerika tsirkuse omanik tahtis kawastada sisseni „metsikust läänest". Et tõmmata publikut, otsustas ta osawõtuks paluda iidoraft filmikuulsust kui Tom Mix. Wiimane wastas ettepanekule jaatawalt.

Esimesel etendusel ilmuski tsirkusesse kuulus filmitäht. Kõik kohad olid juba eelmistel päewadel müüdud. Seal aga selgus, et Tom Mix ei soowigi näidata tsirkuse publikule oma ratsutamisoskawust. Ta on nõus ainult esinema publikule etenduse alguses, tarbekorral pidama ka wäikese kõne. Aga ratsutada, ei seda ta ei wõi?

Mispärast siis mitte? — ringutab meeleheites kiisi õnnetu tsirkusedirektor, kellele selge, et etenduse tõmbejõuks on nimelt Tom Mixi isiklik esinemine ratsurina.

Lõpuks seletab filmikunstnik, et ratsutamise numbrid filmi jaoks sooritawad tema nimel eriti selleks palgatud cowboyd. Ta lootnud, et tsirkuses toimub kah sarnaselt.

Arusaamatuse lahendamine siirdis kohtus. Tsirkuse direktor nõudis kahjutasu lepingu mittetäitmise eest, kui ka purustatud tsirkuse hõlejaabe eest, mis langes nimelt wastu [illegible]. Kohus rahuldas nõudmise tälel määral.

Surm gripile!

Ameerikas leiutatud gripiwastane seerum.

Gripilaine, mis möllas mõnda aega Inglismaal, on jõudnud otsaga juba Kesk-Euroopasse ja tungib ühtelugu kaugemale. Schweitsis omab ta kergema kuju, Inglismaal on aga seni surnud 4000 inimest gripi tagajärjel. Kuna see haigus on tänawu wõtnud jälle kord laiema ulatuse, siis tahiks meid huwitada sõnum, mis tuleb sel puhul Ameerikast. Rockefelleri instituudi arstid Washingtonis olla leiutanud nimelt seerumi, mis hoiab ära gripiga kaasaskäiwad kõrwalhaigused, eriti kopsupõletiku, mis gripi puhul lõpeb enamasti surmaga.

„Waba Maa"

tellimishind:

1 kuu	Kr. 1.60	7 kuud	Kr. 8.50
2 „	Kr. 3.00	8 „	Kr 9.70
3 „	Kr. 3.70	9 „	Kr 10.90
4 „	Kr. 4.90	10 „	Kr. 12.10
5 „	Kr. 6.10	11 „	Kr. 13.30
6 „	Kr. 7.30	12 „	Kr. 14.50

Mälestussammas Benzile.

Auto isale Carl Benzile püstitatakse Mannheimis mälestussammas. Teatawasti oli Benz ühes Daimleriga see mees, kes konstrueeris esimese praktiliselt kasutatawa auto. Pildil mälestussamba kawand.

Ainult 75 senti

maksab „Esmaspäew" kolmeks kuuks.

Alkohol — õnnistuseks.

Soome on rahaga rahul.

Helsingi, 11. märtsil. Alkoholikeeluseaduse kaotamise esimene aasta on annud Soome riigikassale 200 miljonit marka uusi tulusid. Pool sellest summast on puhastulu alkoholimüügist, pool on saadud wälismaa jookide sissewedutollidest. Arreteerimised joobnud oleku pärast on wiimase aasta jooksul wähenenud terwelt 60 protsenti.

Talw kiirustab sünnitamist.

Ultrawiolett-kiirte mõju.

Professor Küstner, Leipzigi günekoloog, on toimetanud rea uurimisi naiste juures, et jõuda selgusele, millist mõju awaldawad aastaajad rasedusele kestwusele. Jo uurimised näitawad, et rasedus wõib suwel kesta 281 kuni 282 päewa, talwel aga 277 kuni 278 päewa.

Professor Küstner usub, et raseduse pikem kestwus suwel on tingitud sellest, et sünnitamiseks wajalised hormoonid suwel kannatawad liig tugewate ultrawiolett-kiirte all ja saawad osalt häwitatud. Talwel on aga kiirte mõju nõrgem.

Ka 15. märtsist

on wõimalik tellida „Maa Häält".

Kõige kohasem on anda tellimine kuni esimese poolaasta lõpuni. Hind 3 ja poole kuu peale 1 kr. 75 senti.

„Maa Hääl" ilmub 3 korda nädalas.

„Maa Hääl" saadab weel proowinumbreid.

Selleks palume lugejaid teatada „Maa Hääle" talitusele oma tuttawate ja naabrite nimed ning aadressid, kes ei loe ta üldse lehte, wõi kus on tellitud mõni teine leht.

Aadressid saata „Maa Hääle" talitusele, Tallinn, Pikk tän. 54.

Ringi ümber ilma

10.000 meetrit [illegible] jõudnud katš poola ohwitseri. **Kraadiklaas** sellikes kõrgustes näitas **50 pügalat.** Ohwitserid polnud endid küllaldaselt warustanud külma wastu. Kui nad maandusid, siis selgus, et ühel nendest külm oli ära wõtnud mõlemad jalad.

Ameerika kriisinali. Üks New Yorgi lõbustajatest on wõistnud praegust pangakriisi Ameerikas haarata tema koomilisest küljest. Kuna kõikjal Ameerikas enmast tunda annab rahamärkide nappus, kuulutas ettewõtja **ühe maadluse puhul, et pääsuraha ei nõuta. Iga mees, kellel huwi maadluse wastu, wõib sisse pääseda ükskõik mis aine eest, kui sellel aga on kaubandusline wäärtus. Kassaruum oli maadluse õhtul muutunud kaubalaoks, mis oma alla wõttis ka kõik kõrwalruumid.**

Raketiga ümber ilma. Insener Tilling, kes tuntud oma katsetega raketilennukite alal, tahab seda probleemi lahendada järkjärgulised. **Ta on asunud raketlennuki** konstrueerimisele, mis oleks juhitaw raadio abil. **Säärased lennukid wõtaksid kirja kasutamist kiirete postisaadetiste weoks suuremate linnade wahel. Neile järgneksid siis postilennukid pikemate wahede jaoks,** näiteks **Europa ja Ameerika wahel.** Nende **raketilennukite lasutamine annaks kogemusi** aparaadi loomiseks, millega wõiks lahkuda kinjest hädaarust ning liugleda taewakehade wahel.

Jällegi üks narruse ohwer. Tantsu rekordide püstitamine ei taha lõppeda. Selle narruse ohwriks on hiljuti langenud jällegi üks inimelu. See kord Elisabethwille'is, New-Jerseys, kus üks tantsija tantsis 47 päewa ja 19 tundi järgimööda, sis aga tabatud rabandusest surnult langes tantsupõrandale.

Ajalehe kunes keeles ilmub Johannesburis, Aafrikas. See leht trükitakse inglise keeles ja **wiies Lõuna-Aafrika neegri keeles.** Ajaleht on saanud Lõuna-Aafrika suguharude häälekandjaks. Leht on ennast rakendanud neegrite huwide teenistusse ja püüab lahendada üksikute suguharude wahel **walitsewaid** [illegible]. **Toimetuses töötawad** [illegible] **ja** [illegible]grid.

Jaapan [illegible] **päikesewarjutuseks.** Tulewal aastal leiab aset jällegi üks päikesewarjutus. Jaapani saarestiku geograafiline asend on sarnane, et pakub parimaid waatlemise wõimalusi. Meteoroloogiline instituut Tokios on neil päewil üle maailma laiali saatnud kutsed õpetlastele, kasutada Jaapani pinda oma uurimusteks päikesewarjutusel.

Herriot hakkas arheoloogiks. Tuntud prantsuse riigimees Herriot tegutseb arheoloogina. Ta on Lyoni lähedusel awastanud hästi säilinud **roomaaegse amfiteatri** waremed. Wälja kaewatud **waremed** ehitatakse roomaaegseks **muuseumiks.**

Hollywood häwinemas? New Yorgist tulewad jõnumid, et maailmakuulus filmilinn Hollywood on **häwinemas. Ameerika** pangakriis on jätnud **Hollywoodi** filmiärid täiesti **rahata. Ettewõtted ei suuda** isegi katta **jookswaid kulusid,** milliseid nõuawad **wäntamisel olewad** filmid. „Lämmle Universal City" on juba suletud oma **uksed; teised** filmi-ettewõtted kuulutawad, et nad järgnewad sellele eeskujule, kui olukord lähemal ajal ei parane. Mõned nendest olewat juba asunud näitlejate ja **teenijate töölelepingute üles**ütlemisele. Kui Hollywood hukkub, tähendab see teenistuse kaotamist **umbes 76.000** isikule.

Alastikultuur keelatud Saksamaal. Preisi siseministeeriumi riigikomissar on politseile ette kirjutanud, wõtta tarwitusele kõik abinõud n.n. alastikultuuri häwitamiseks. Riigikomissar leiab, et see liikumine on omanud wormid, mis naiste juures häwitab loomuliku häbitunde, wõtab meestelt austamise naise wastu ja sellega hukutab igasugused eeldused tõeliseks kultuuriks.

68-aastane kuningas nikutab.

Georg harrastab sporti.

Inglise kuningas on laialdaselt tuntud kirglik meremehena ja tubli jahimehena. Kuningas Georg oma 68 aastale waatamata juhib isiklikult jahti merel.

Nüüd aga pidid inglased oma imestuseks konstateerima, et nende wana kuningas on ka tubli uisutaja. Kuningas oli läbi teinud gripihaiguse. Et ennast karastada, hakkas ta iga päew uisutama. Sandringhami lossi [illegible] teeb wana kuningas tublit tööd [illegible] ja wahelduseks [illegible] pandumisega [illegible] [illegible].

Mööbleeritud korter: „Walge Maja".

Omapärased kombed Ühendriikide uue presidendi ümber. — Kohked kingid uuele riigijuhile. — Asjad, mida ei wõeta wastu.

Ameerika ministrite „isiklikud toolid".

Neljandal märtsil, iga neljanda aasta ohtast kolib Ameerika riigipea kogu oma perekonnaga ümber.

Tänawu toimus Walge Maja elanike ümberkolimine kolmekümne esimest korda.

1800. aastal asus Ameerika president esimest korda äsja walminud linna Washingtoni.

Teel eksis ta ära ja sõttus hobuse ja koormaga soisesse metsa, kuni leiti wiimaks neeger, kes teadis juhatada õiget teed.

Tänapäew on ümberkolimine palju lihtsam, Walge maja on mööbleeritud elamu, mille onu Sam annab tasuta kasutada oma esimesele kodanikule. Uued elanikud tarwitsewad kaasa wõtta ainult käsikohwrid, sest Walges majas leiawad nad kõik eest, mida wajawad: mööbli, waibad, pesu, portjeeri jne.

Kuigi tawaliselt Walgesse Majja kolides wõetakse kaasa wõrdlemisi wähe asju, on kolimise juures siiski tegewuses suur hulk weoautosid, sest ameeriklaste lahkus wäljendub selles, et riigipea külwatakse ta ametisse astumisel, sõna tõsises mõttes, kõiksugu kinkidega üle. Seebid, lõhnaõlid, maiustused, käsitööd, õnged ritwadega, raadioaparaadid, elewandid, muidugi iluasjad, kõige pisemast kuni kahe meetri pikkuseni.

Kõige „raskekaalulisem" kinkidest oli juusturatas, mis kaalus üle seitsme puuda,

ja mida presidendi perekond oleks wõinud süüa terwelt kaheksa aastat. Kinkimise hoos kasutatakse igasugu wõimalusi. Juhtub presid. olema nohu, külwatakse ta üle kõiksugu patentarstimitega. Presidendi lapselapsed said jõuluks nii palju mänguasju, et neist sai suur weoauto täis.

Kõige suurema kraamihulka nägi Walge Maja Wilsoni wäljakolimise puhul. **Kolimine läks maksma mitu tuhat dollarit. Ükski teine president** pole saanud kroonitud peadelt, riikidelt, kogukondadelt jne. nii palju kinke kui **Wilson, kui ta sõitis Euroopasse** rahuläbirääkimistele.

Sageli saadetakse liig kallid kingid tagasi, sest neid wõidakse pidada „altkäemaksuks",

teised antakse jälle mitmesugustele heategewatele asutustele, kätkes annetaja nime nimetamata; osa jääb Walge Maja kollektsiooni. Onneks jääb asjade walik kollektsiooni jaoks komisjoni otsustada, muidu oleks Walge Maja olnud juba ammu nagu mõni wanakraamikauplus. Tänuawaldus kinkijale peab olema asjalik ja ebaisiklik, kuna kinkijad kasutaksid muidu tänukirja reklaamiks.

Enne wäljakolimist pakkis mrs. Hoover kõik oma asjad kokku ja hoolitses selle eest, et kõik Walge Maja warad oleksid nii, nagu ta oli leidnud nad eest. Kell 11 lahkus ta majast, et wõtta osa uue presidendi ametisseastumise pidustusest, ja kell pool kaksteist awas mr. Roosevelti teener oma peremehe kohwrid. Mrs. Hoover päris enne seda mrs. Rooseweltilt järele, kui palju külalisi oli kutsutud lunchile, ja hoolitses siis wastawa menüü eest, nii et uued tulijad ja külalised leidsid eest rikkalikult kaetud pidulaua. See oli ka wiimane lunch, mille kulud kandis mr. Hoover. Toitluskulud on ainukesed, mida peab president kandma, kõik muud kulud wõtab riik oma kanda. Uus president wõtab üle ka Walge Maja teenijaskonna.

Mitte üksi eluruumides, waid ka ametkonnaruumides ja kantseleides wõetakse ette ümberkorraldusi. Wilsoni kirjad, näiteks, wõtsid oma alla 20 suurt aktikappi. Ka istungisaalis toimuwad ümberkorraldused.

Igal kabinetiliikmel on õigus oma tooli kaasa wõtta, kui tema asemel walitakse teine.

Need on suured mahagonipuust toolid, [illegible] **nahkpolstriga, ja maksawad um**bes 100 dollarit tükk. Oma tooli eest kabinetis peab maksma igaüks ise, isegi president.

1900. a. saadik tehakse Walges Majas iga aasta täpne inwentuur, mille juures tuleb aru anda isegi iga tolmulapi ja lusika eest. Midagi ei tohita kinkida ega ära müüa, mis kuulub ametlikult Walgele Majale. Lahkuwa presidendi abikaasa ei tohi wähematki mälestust Walgest Majast kaasa wiia, kuigi ta ehk aasta eest walis ühe wõi teise asja ise wälja.

Wana hõbe sulatatakse mõnikord ümber uuteks lauaserwiisideks.

Kuni 1900. aastani wõis president wäga ohtral määral kasutada riigiraha Walge Maja sisustamiseks ja tihti weeti suured koormad wana mööblit kolikambri ja asendati uutega. Nüüd aga otsustab kõikide selletaoliste wäljaminekute ja uuenduste üle kongress. Kokkuhoidlik Coolidge lausus omal ajal:

„Walitsus läheb Ühendriikidele rohkem maksma kui see walitsus on wäärt."

Ja ta pani maksma Walges Majas suurima kokkuhoiunõude. Ta ei lubanud isegi tarwilisi remonttöid ette wõtta, kuni lõpuks katus ähwardas sisse kukkuda ja mr. ja mrs. Coolidge olid sunnitud asuma nii kauaks hotelli, kuni tehti hädatarwilikke parandusi.

Enne Hooverit ei olnud Walges Majas raamatukogu. Ei leidunud ühtki ajalehte, raamatut ega ajakirja, kui Hoover tahtis esimesel õhtul pärast sissekolimist midagi lugeda. Selle peale kutsuti komitee kokku, kelle ülesandeks oli raamatukogu eest hoolitsemine. Nüüd sisaldab Walge Maja raamatukogu 5000 köidet. Mrs. Hoover lasi palju iluasju mööblit Lincolni ja Monroe ajajärgust kolikambrist wälja tuua ja sisustas nendega mitmed ruumid.

Raadio täna ja homme

Teisipäew, 14. märts.

Tallinn. 17.45 **heliplaate ja reklaami.** 18.00 wälismaist **päewauudiseid.** 18.15 lastetund (esineb **Tln. I. 4. algkooli** õpilasi). 18.45 kodumaisi **päewauudiseid.** 19.00 ühistegewuse õpperingi koosolek. Arutusaine: „Kas wajab ühistegewus erisoodustusi ja kas nad neid talle antud?" 20.00 **ülekanne Tartust. 20.05 kontsert. Juh. mõ. Art. Krull. 21.00 esperantokeelne nädalakroonika. 21.10 kontserdi järg.**

Tartu. 17.45 **heliplaate ja reklaami.** 18.00 **ülekanne Tallinnast.** 20.00 **ilmateade ja ajanäitaja-diendus.** 20.05 **ülekanne Tallinnast.**

Kolmapäew, 15. märts.

Tallinn. 17.45 heliplaate ja reklaami. 18.00 wälismaist päewauudiseid. 18.15 heliplaate. 18.35 põllumajanduslikke teateid. 18.45 kodumaist päewauudiseid. 19.00 ülekanne Tartust. 19.30 M-er Dinas: Muljeid teekonnalt Egiptusse. 20.00 ülekanne Tartust. 20.05 kaitseministeeriumi puhkpille orkestri kontsert. Juh. kaitsewäe orkestrite inspektor G. Reber. 21.30 wana tantsumuusikat heliplaatidelt.

Tartu. 17.45 heliplaate ja reklaami. 18.00 ülekanne Tallinnast. 19.00 soome keele tund (R. Janno). 19.30 ülekanne Tallinnast. 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-diendus. 20.05 ülekanne Tallinnast.

Haigus, mille üle naljatatakse.

Hämorroidid ja nende tekkimise põhjused. — Mis aitab?

Diskreetsed asjad.

Kuigi hämorroidid on haigus, mille kulul tehakse tihti paha nalja, sest et tema asukoht on kehaosas, millest awalikult ei räägita, tuleb teda wõtta sama tõsiselt, kui iga teist haigust, sest teda tuleb kaunis sagedasti ette, waist ehk isegi sagedamini, kui wõidaks arwata. Seda tõendawad wähemalt arstid. See ei anna end mitte üksi nende juures tunda, kes on eksinud kuidagi toitlusviiside wastu, waid sagedasti ka nende juures, kes peawad teatawat dieeti. Sellepärast wõib oletada, et pärilus mängib siin kaunis suurt osa, tähendab, walutaw „kuldne" aader on päritaw.

Millest see tuleb?

Loodus on inimese soole päraosa **warustanud** tugewate werejoontega, mis sarnanewad puhworitele wõi roobastele. Sel wiisil saab soole tühjenemisel soole wahenditu ärritus kehast lahkuwate jäänuste läbi ära hoitud. **Koertele** on isegi suure looja poolt antud eriline nääre, mis eristab erilist wedelikku kehast lahkuwate liig kõwade jäänuste õlitamiseks. Inimese juures etendawad nimetatud sooned kaitsewahendi osa. Soontel puuduwad aga elastsed seinad ja nii wõib juhtuda, et nad laienewad liig tugewa wererõhumise tõttu ja sünnitawad werelotilesi, millesse tungib weri.

Sel wiisil tekiwad nii nimetatud hämorroidsõlmed. Nagu eelpool öeldud, on see haiglane nähe pärandataw. Nii wõiwad muidu täiesti terwed inimesed kannatada hämarroidide all. Kuid ka need, kelle elukutse nõuab alalist istumist, wõiwad kannatada hämorroidide all. Istudes saab [illegible] istumisele takistatud ja nii wõib tekkida [illegible] ummistus, mille tagajärg on hämorroidid. Ka kirglike [illegible] wõib kannatada selle nähte all.

Wäga sagedasti tekiwad hämorroidid ka wäär toitlusviisi tagajärjel. Inimestel, kes tarwitawad liig palju liha, würtse, kohwi ja alkoholi, annab warsti „kuldne" aader end tunda.

Peapõhjust hämorroidide tekkimisel on ummistus. Kui sooltes leiduwad ained rõhuwad tugewasti wereSoontele wõi soolte tühjendamine nõuab liig suurt pingutust, surutakse weri weenidesse ja jääb sinna paigale. Sel põhjusel, nimelt, kui surwe weenidele on liig tugew, tekiwad hämorroidid wäga sageli ka raseduse ajal.

Õieti pole hämorroidid ise mingi haigus, waid pigemini haiguse sümptoomid, nagu arwasid arstid juba waremail aegadel. Tänapäewal usub osa arste, et hämorroidid on sügawamal pesitsewa haiguse wälised sümptoomid, et haigus otsib nende kaudu wäljapääsu, umbes nii, nagu mõned haiguseid püüawad wäljapääsu leida nahaohatuse teel. Kui lugu on nii, siis on ütelus „kuldne aader" täiesti õigustatud, sest kui hämorroidide puhul aegajalt weresooned lõhkewad, järgnebki „aadrilaskmine". Nii lahkuwad haiged idud werega kehast ja uus, terwe weri tuleb asemele.

Kuna selline werejooks toob tihti kergendust, peawad arstid seda hämorroidide puhul wäga tarwilikuks. Nad annawad sellele umbes samasuguse tähenduse kui naise igakuisele menstruatsioonile. Werejooks ei tohi muidugi liig tugew olla, sest selle tagajärg wõib olla werewaesus ja üldine nõrkus, mille wastu wõidakse aga tänapäewal edukalt wõidelda malja- ja rauapreparaatidega.

Haiglased nähted.

Nagu on tähele pandud, kannatawad mehed hämorroidide all rohkem kui naised, nad langewad palju kergemini raskemeelsusse. Kuid ka ainult need, kes liig rohke istumise tagajärjel koormawad oma „kuldset" aadrit. Enne kui neid haiglasi nähteid täpsemalt kirjeldada, on waja teha järgmine jaotus.

A: Hämorroidid, mis asuwad naha all wäljaspool pärasoole otsa.

B: Hämorroidid, mis asuwad seespool pärasoolt ja tekitawad ilanaha all mügarikke. Eriti rohkesti walu sünnitab esimene liik. See teeb istumise äärmiselt raskeks. Isegi kõige kannatlikum inimene püüab sel juhul istuda tooli äärekesele. Kuid selle liigi paremus on, et see ei kesta kuigi kaua. Mõne päewa pärast on nähe juba kadunud.

Hämorroidid B, mis asuwad seespool, on juba palju püsiwamad, olgugi et nad ei sünnita nii suurt walu. Seda liiki hämorroidide puhul tulebki ette werejooks. Ainult siis, kui sooned lõhkewad ja tekib wäike põletik wõi kui sõlmed tekiwad wäljaspool pärasoole otsa, tekiwad ka walud. Ja need walud on juba suured.

Nende arstimisest.

Esimest, A liiki hämorroide on kõige parem arstida wesinikülihapendi kompresside ja soojade wannidega. B liik nõuab juba täielikku hoolt, rohkem liikumist, ja mis peaasi, kerget toitu. Wähem liha, wähem würtse, wähem kohwi, wähem tubakat, wähem alkoholi! Peale selle tuleb hoolitseda, et kõht oleks korras.

Selle juures ei tohi aga walida ükskõik, milliseid wahendeid kõhu lahtitegemiseks. **Kõige parem on** pöörduda arsti poole, kes soowitab sel puhul põletikku rahustawaid wahendeid. Selliste wahendite hulka kuulub eeskätt Glauberi sool, mida nimetati juba waremail ajul õigusega „sal mirabile Glauberii", Glauberi imesoolaks. Walude wähendamiseks ja osalt ka sõlmede arstimiseks soowitatakse mitmesuguseid, nii nimetatud hämorroid-pulgakesi. Ühele haigele mõjuwad hästi ühte, teisele teist liiki pulgakesed.

Wiimasel ajal on hakatud hämorroidide puhul tegema operatsioone, eriti siis, kui on tegemist hämorroididega raskel kujul, hämorroididega, mis asuwad pärasoole ilanaha all. Sel puhul kõrwaldatakse sõlmed kas põletamise teel hõõguwa traadiga, wõi teatawate arstimite sissepritsimise teel. Kui läheb korda werd wälja lasta ja sõlmede kudesid niiwõrd wigastada, et uus weri ei pääse enam juure, kõduneb sõlm ja langeb wälja. Tema asemele ilmub sile ilanahk. Tänapäewal tarwitatakse sissepritsimiseks kahte wedelikku: 70-protsendilist alkoholi ja lahustatud hiniini. Kumb neist meetodeist on parem, selle üle pole teadusemehed jõudnud weel kokkuleppele. Igatahes saawutatakse mõlema wedeliku sissepritsimisel juba mõne sekundi pärast werejooks. Mõne nädala pärast langewad kõdunenud sõlmed iseenesest wälja ja sellega on haiglane nähe wähemalt mõneks ajaks kõrwaldatud. Kuid pärandatawa nähte puhul ei anna see meetod igakord küllalt rahuldawaid tagajärgi.

Weel Chikago näituse imedest.

Salja wäikelinn ja Jeruusalem.

Chicago maailmanäituse üheks löötnumbriks on „inimsoo ajalugu". Siin wõib näha New Yorki küla sellisena, nagu ta oli oma asutamise ajal ja George Washingtoni maja, milliseks otstarbeks on mitmest muuseumist kokku kantud Washingtoni mööbel. Ühes Euroopa osakonnas wõib näha Saksamaa wäikelinna, nagu see oli keskajal. Selleks on ehitatud terwe tänaw ja majad selle ääres on sisustatud ajaloolise mööbli ja esemetega.

Hiilgenumbriks wõiks aga nimetada Jeruusalema nutumüüri, Omari mošee ja Hauakiriku kolme usundi pühama paiga koopiat. Osa ehitusmaterjali on toodud otse Palestiinast ja isegi Palestiina puud on istutatud Chicago mulda, et ümbrus sarnaneks täiesti Palestiina omale. Need kolm pühakoda ehitati üles peaaegu loomulikus suuruses ja sellejuures olid tegewuses tuntud kunstnikud. Isikud, kes tunnewad hästi Palestiina ehitusi, tõendawad, et töö on tehtud nii hästi, et wõiks arwata, nagu oleksid ameeriklased toonud kõik need hooned Palestiinast Chicagosse.

Mida peab teadma.

Inimese soolte üldine pikkus on 2,20 kuni 2,90 meetrit.

*

Biblika film koosneb 5000 iseseiswast osast.

*

Hispaania kirjanik Calderon kirjutas näidendi, mille tegelastena esinewad kibuwits, õliwpuu, leedripuu, wiinamari, rukis ja teised taimed.

Kõwad rahad direktoritele.

Kuhu läheb linnapanga puhaskasu.

Tallinna linnapank sai 1932. aastal puhaskasu 92.700 krooni. Põhikirja järele läheb sellest 15 proti. (kr. 13.900) panga tagawarakapitaliks; 15 proti. põhikapitalile; 10 proti. (kr. 9.270) panga juhatusele, 10 proti. ametnikele; ning ülejääw 50 proti. (kr. 46.300) linnaomawalitsuse tarwitamiseks.

Panga juhatus koosneb kolmest direktorist, kellest igale lisatasu panga puhaskasust kr. 3.000 ehk üle 250 krooni kuu kohta.

Tallinna linna pandimaja 1932. a. puhaskasu ulatub 17.992 kr. peale. Linnawalitsus pandimaja juhatuse soowil esineb wolikogule, et puhaskasu terwes ulatuses määrataks linna pandimaja põhikapitali suurendamiseks. Põhikapitali on pandimajas praegu 315.013 kr.

32 wäljatõstmise nõudmist.

Wikalaenu pank ja Kopli elanikud.

Laupäewal oli kohtus arutusel järjekordne seeria Wikalaenu Panga nõudmist Kopli elanikele korterist wäljatõstmise asjus. Seekord oli esitatud 32 nõudmist, millistest suurem osa leidis täit rahuldamist.

Kopli lähemad elanikud on wiimaste kaheksa-kolme kuu üüri jäänud wõlgu Kopli tööliskwartalite omanikule Wikalaenu Pangale. Mõnel juhul on üürnikud wahepeal korterist lahkunud, mispärast rahuldamist leidis ainult üürwõla nõudmine, kuna wäljatõstmise otsust enam waja ei olnud. Paaril juhul ei olnud kostjad kohtukutset saanud kätte.

Wikalaenu Panga wolinik andis küll üksikutele lootust, et on wõimalik wõlawahekorda likwideerida rahulikumal teel, kuid ikkagi juhuks wõetakse täitelehed korterist wäljatõstmise kohta, lisaks senistele, milliseid wäljatõstmisotsuseid Kopli jaoks pank linnud aastal sai umbes paarsada.

7 mändi — waraste saak.

Wiisid näpud linna metsas.

Tallinna linna metsawaht Jaan Luks teatas, et 1. märtsist kuni 12. märtsini on maha raiutud linna metsast 7 noort mändi. Wiimaste läbimõõt künnust on 9—20 jm. Kuna palju linn metsawarguse tõttu kahju on saanud, seda metsawaht ei teadnud awaldada politseile.

Mis weel Juhtus.

Koogid ja schokolaad pole wäganream. Kimmurtu tän. nr. 52—6 elutsew Heinrich Mänrol wõetakse wastutusele selles, et ta Waraframi turul kauples kookidega. W.-Kompasi tän. nr. 2—4 elutsew Leena Tinaberg sai protokolli seepärast, et ta samal turul kauples schokolaadiga. Kõie tän. nr. 14—20 elutsew Anna Särg muus ka schokolaadi ja wõetakse wastutusele.

Rahu waenlane. Nõmmel, Loodi tän. nr. 31 elutsewa Marie Kiriku awalduse kosstati protokoll lamas elutsewale Robert Kutsusele, et ta rikkus majarahu.

Klaudia õnnetu reede.

Awalik naine tegi muret politseile.

Awalikul naisel Klaudia-Jenny Aleks. t. Ilwesel on taaba 6-kuuline wanglasistumine. Et naine ise ei ilmunud ametiwõimude juure tema wanglasse paigutamiseks, hakkas politsei naist otsima. Pühapäewa õhtul õnnestus kriminaalpolitseil Klaudia Ilwest tabada Weigulinnas, Albert tänawal. Tabatu oli tublisti joobnud.

Läinud reedel juhtus Klaudia Ilwesega üks haawamislugu, mis on aga praegu salapärane. Õhtul helistati 5. pol. jaoskonda, et Kohu tän. lamab maas tegi wariise pesga naine. Enne aga, kui politsei kohale jõudis, oli naine wiidud Punase Risti antol kesthaiglasse. Siin anti talle ambulatoorselt rawi ja lasti kis wälja. Mil ei saanudki reedel politsei Klaudiat tabada.

Kaalep Niit wõeti wahialla.

Kahtlane tüüp meremeeste seas.

Möödunud laupäewal awaldatsime pikema artikli meremehest Kaalep Niidist, kes peale mitmeaastast äraolekut Eestist jälle siia ilmus ning siinsetes meremeeste organisatsioonides wõga kahtlast kihutustööd algas. Olles lühikest aega meremeeste liidu ning hiljem selle organisatsiooni juhatuse liige, jõudis K. Kaalep juba liitu lõhestada.

K. Niidi tegutsemise wastu tundsid huwi meie ametiwõimud. K. Niit wõeti ülekuulamiseks wahi alla. Osalt põhjustas tema wahi alla wõtmist ka see asjaolu, et liikusid kuuldused, nagu tawatseks K. Niit pärast oma ülesannete täitmist lähemail päewil Eestist põgeneda.

Meremeeste liit läks lõhki.

Kütjad asutasid oma ühingu.

Pühapäewal pidas meremeeste liit oma peakoosolekut, mis oli kokku kutsutud eelnimetatud K. Niidi algatusel. Päewakord ei sisaldanud enesest midagi erilist. Kokkukutsujaid oli waid kihiks, jätkata kallaletungi senisele esimehele Rosenfeldile ning liidu asjaajajale ning juhatuse liikmele Titsulele. Kõik süüdistused lükati tagasi, ataal nurjus.

Walkali puiestee mees — sõudja Weske püüdis peakoosolekut lõhki ajada, kuna üks „wendabeft" (K. Niit) puudumat, kes mõningaseid seletusi oleks wõinud anda. Koosoleku juhataja A. Gustawson ei lainud aga opositsioonimeht päewakorrast kõrwale kalduda ja sellõttu wõttis koosolek asjalikkuse.

Samal ajal, mil koos oli meremeeste liidu peakoosolek, pidasid oma koosolekut ka senised liidu liikmed kütjad. Neil oli willand K. Niidi ning tema mõtteosaliste kommunistlikust politikast ja nad otsustasid liidust lahkuda ning ühingu alutada. Uue ühingu asutamise eesotsas seisid Serkel, Wenta ja Kuusekoks. Kütjate taga seiswad mehaanikud ja assistendid, kes hiljuti rahwuswahelise laewaohwitseride ühingusse astusid.

Kütjate ühingu ajutise juhatuse walitti Kuusekoks, Wenta ja Jürgenson. Asemikkudeks neile Annus, Siigur, Gmno ja Sitmann.

Tellige weel täna RAHWALEHT.

Draamastuudio teater.

Kolmapäewal 15. märtsil s. a. kell 8 õhtul Gerd Neggo tantsustuudio etendus. Selle õhtu kawas on soolo- ja rühmatantsud ja kahewaatuseline pantomiim „Coppelia". Pr. Gerd Neggo tantsustuudio etendused on alati saanud nii publiku kui ka arwustuse kiituse osaliseks.

Lauljate liidu parlament.

Nõuti loobumist Berni konwentsioonist.

Pühapäewal welloja saalis lauljate liidu wolikogu pidas oma aastakoosolekut 73 esindaja osawõtul. Koosolekut juhatas inj. K. Jürgenson. Möödunud aasta aruandes tähtsamal kohal olid juubeli laulupeo ettööd. Jatkati „Muusikalehe" wäljaandmist. Läbirääkimistel puudutati „Muusikalehe" suunda ja mõnelt poolt püsti paista lasta, nagu ei oleks Saare „Ilo tütterile" wäärinud 1932. a. parima laulu auhinda.

Nõukogusse uue põhikirja kohaselt waliti 15 liiget, kuna 5 isikut kooperiid juhatus. Walituks osutusid: J. Aawik, M. Kuubel, E. Kuber, E. Martinson, A. Owel, E. Aaw, R. Meikow, A. Tamm, Reinthal, Tõnisson, Kerep, Blaubrik, Louriks ja Rosenberg.

Läbirääkimistel Tartu esindajad soowisid saada õigust ka Lõuna-Eestis mõne suurema laulupeo korraldamiseks. Elawat wastuseismist leidis autorikaitse ühingu nõue, et kõik ettekandwad laulud kuulutsid autori honorari alla. Wastaw põhikirja muutmise ettepanek lükati tagasi. Wõeti wastu resolutsioon, mis nõuab loobumist Berni konwentsioonist.

„Härrasrahwas maal"

on jutu pealkiri, mis järgmisest numbrist peale hakkab ilmuma „Maa Hääles". See on mahlakas naljalugu sellest, kuidas weedawad oma aega maal need inimesed, kes tulnud linna ajutiseks ja pole seotud maaelu igapäewaste muredega, kuid kes omaenese süü läbi satuwad olukorda, millest wõib öelda: „Ega meil kerge pole kellelgi."

Jutu sündmustik on Inglismaal, aga sobiks ka meie oludesse.

Jahimehed ja kaitseliitlased wõistlewad

Pühapäewal 26. skp. korraldab kaitseliidu Tallinna malew Mustamäe lasketiirul laskewõistluse pealkirile. Et selle pühapäewa wõistlust mitmekesisemaks teha, pööras kaitseliidu Tallinna malewa pealik kolonel J. Pinka ettepanekuga Tallinna jahimeeste seltsi poole, kas nad mitte nõus poleks kaitseliitlastega wõistlema jahipüssidest. Seda küsimust harutasid jahimehed oma peakoosolekul ning wõeti wastu saataw otsus. Ühtlasi otsustas selts omalt poolt wälja panna ränd- ja indiwiduaalauhinnad. Auhinnad paneb wälja ka Tallinna malew.

Tender wigastas käe.

Tartu Kalew wõitis Tallinna Kalewi 5:3.

Tallinna ja Tartu Kalewite oodatud klubimatsh polsis tälitis Kalewi wõimla tulwil publikust, kelle peamine huwi koondus Karl Tenderi ja Ewald Lukkini partiile. See esmakordne ja ajalooline kohtamine pidi lõpuks selgitama, kes on Eesti parim raskekaallane neljakandilises ringis. Küsimus, mis oli täiel määral kahtine enne, jäi selleks ka peale wõistlust. Tender katkestas matshi wigastuse tõttu, wäänas wälja parema käe luu küünarpeast, millega ilmselt langes wõit Tartu „sülelise".

Kogu wõistluse wõitsid tartlased 5:3. Kergemaist alates ülstelse järele olid paremad Tartu Kalewi lööjmehed, Tallinna nimekaim alles kergeraskekaalust peale. Selle juures 6:4 jõudis esimese punktini ja pääses nüüd omakorda kõik wõibub kuni raskekaaluni.

See oli kahe Kalewi wiies kohtamine poksis. Esimese klubiwõistluse Tall. Kalew wõitis 6:2, järgmise 5:3, siis juba paremus kaldub Tartusse, esiti 4:4 raskekaalu wõiduga, siis 5:3 ja nüüd samuti 5:3. O.-ü. „Esto" rändauhind läks seega kolmanda wõidu puhul Tartu Kalewi päriseks, samuti jääb Lukkini omaks Radus-Osipowi auhind, määratud parimale raskekaallasele. Waremalt on seda auhinda kaitsnud Tender, Schütz, Kübar ja Lukkin.

Kärbeskaal: Tartu Pärn 2. — Tall. Poska 2:1. Esimene round puhas poksimine, paari üsleelöögiga Pärnalt. Teises ringis juba jaaimist, paigutt Poska parem. Kolmas r. tormata tempoga. Pärn läks kord nööridesse, kuid Poska unustab kaitse, Pärn tabab korduwalt. Juhib Tartu Kalew 1:0.

Kukkaal: Pärn 1. (Tartu) — Niit (Tall.) 3:0. Pärna paremus üsna selge, kuid suudab Niiti mõne löögiga Pärnale endast enda märku. Pärn esines kehwemalt kui eelmisel debüüdil Tallinnas. 2:0 Tartu Kalewile.

Sulgkaal: Saag (Tartu) — Miller (Tall.) 2:1. Saag suurema aktiiwsusega, Miller lõpupoole wõtab. Teist roundi algab Miller ägedamalt, kuid lõpp kuulub Saele. Kolmanda roundi lõpuks Sael mõlemad silmad paistes. Wõit loetakse tartlasele. Tartul juba 3:0.

Kergkaal: Wahi (Trt) — Kiipaar (Tall.) 3:0. Wastamisi kaks tartlast. Wahi töötab kõwasti kogu aeg. Kergejõustiklane Kiipaar poksiringis ointas erakordset wastuwõttu, tabab maiakhaagiga kord Wahi nägu ja püüab kolmandal roundil kogumi atakeerida hasardiga, hoolimata rohkelt saadud hoopidest. Seis 4:0 Tartule.

Kergekeskkaal. Alles siin paistab esmakordselt Tallinna Kalewi päile. Wõrgile loetakse wõit Erich Lukkini üle 3:0. Matsh oli terwu Wõrgi kukkalöökide ja wandlema lõppewa rüsina tõttu. Aga Lukkin 1. sai märkust. Siiski Wõrgi Erich Lukkinist töölam. Seis 4:1.

Keskkaal. Koorits (Tall.) Reimanilt (Trt.), saab wõidu häälega 2:1. Koorits siiski tunduwalt parem wastasest. Seis 4:2 Tartule.

Poolraskekaal. Weeber (Tall.) kimsest üle Wisnapuu'st. Oodatud knock-out jääb tulemata, Weeberi tabamused pole küllalt tugewad. 4:3.

Raskekaal. Tender-Lukkin 2. Tenderi come-back wõetakse wastu tugewa aplausiga. Põnewalt jälgitaw teeline poksimatsh kestab waid ühe roundi. Tender erakordselt kiire, Lukkin saab rea hoope wõtta. Round kohtlemata Tenderi. Teise roundi alul löökide wahetus. Äkki Tender tuksub juurde ringikohtunikku, parema käe küünarpea on tal paigast ära, nähtawasti põhjuseks enda möödalöögi hoog. Lukkin läheb kaitsawalt ringi, kuni arst seab käeluu paika ja selgub, et jätkamine wõimatu. Waremalt Tenderil oli haige waiat käsi olast. Meeste kaalus on tunduw wahe: Lukkin kaalub 104 kilo, Tender 91 kl. Tender tubli alaweam parem, küsimus wald, kas see oleks kestnud lõpuni. —

Helsingi matile.

Euroopa esiwõistlusest osawõtma seotud Eesti maadlusmeeskonna sõidumured on rahalises osas lahenenud hästi. Riigiwanema, olümpiakomitee ja paljude eraisikute ärimeeste kaasabil wastutulekul on reisiga ja ööbimisega ühenduses olewate kulude katteks wajalik summa koku jaadud.

Kui siile ei kerki üksikke takistusi, sõidab Eesti meeskond teisipäewal Tallinnast laewaga Helsingi, koosseisus Põntson, Wäli, Kuusnets, Kulliaar, Luiga, Trofsman, kuna Pütsep juba asub Soomes. Siile lekkida wõib aga kusagil mahajäämine, sest mehel on raskusi teenistuskohalt mahaameniseks, kuna Soomes tuleb olla umbes nädal aega. Siiani ei olnud lõplikult selgunud ka sõidutaja isikus, kuna siin wõimalikule kuuluwad mõned ferdameed isikute ümber. Spordiliidu juhatus Soome sõidu küsimuse lahendab lõplikult esmaspäewa õhtul.

Soome suusamaratoni wõitis Saarinen.

Pühapäewal peeti Soomes Sallpausselkä korraldatud suusawõistluste 50 klm. suusamaraton. Peale soomlaste olid esindatud norralased, rootslased ja jaapanlased. Nende seas Holmenkolleni suusamaratoni wõitja S. Haugen, Well Saarinen, Swen Utterström (Rootsi) j. t. Üldse oli wõistlejaid 122. Wõistluskohale ilmus 16.000 pealtwaatajat.

Wõitjaks 50 klm. suusatamises tuli tõline soomlane Well Saarinen ajaga 4 t. 3 m. 46 sek. Teiseks tuli ootamatult noor Soome suusataja Wiitanen, kes esmakordselt startis sel distantsil, ajaga 4:11.09, kolmas Teikka (Soome) 4.18,80. Norralane Haugen saawutas kuuenda koha, aeg 4.18,54. Suusarihma purunemise tõttu rootslane Utterström katkestas wõistlemise.

Tallinna Kalew jääpallimeister.

Eesti jääpalli esiwõistluste finaal peeti pühapäewal siiski ära, waatamata täiesti sulaks ilmale ja äärmiselt kehwale jääle. Finaalis (rohkem mänge esiwõistluste ssillis ei olnud) kohtusid Tallinna ja Tartu Kalewid. 16-bate esiwõistluste finaali wõitis Tallinna Kalew 3:1 ja tuli meistriks üldse wiiendat korda. 10 korda on seni meistriks tulnud Sport ja ühel korral hokiklubi. Meistriks tuli Tallinna Kalew, koosseisus — wärawas Mattisen; kaitses Sauer ja Kelinot; poolkaitses Haamberg, Rio ja Kiwi; edurinis Gennemow 1., Jöers, Koowit, Freiberg, ja Uukkiwi. Wärawaid lõid wõitja eest Uukkiwi, Freiberg ja Uukkiwi. Tartlaste eest lõi wärawa Gern. Mängust kui niisugusest ei saanud wesise ja lähikese aja joaksul pudrutamiseks muutuwa jää tõttu juttugi olla. Wärawa all näit. oli mõlemal meeskonnal küllaldaselt häid momente rohkema arwu wärawate saawutamiseks, need luhtusid aga suuremalt osalt just jää tõttu.

Kõneaine.

Karl Tender.

Tenderi kaks rauhist rusikat
ennustasid „ööbiku" muusikat:
„Pähwel", kas nummerdab luub?
Ent juhtus hoopis midagi muud, —
jest änne Karla ei näe,
jäle ta wigastas käe.

Kuss — NMKÜ wõistlewad uuesti.

Kussi protest 4. skp. Tallinna ringkonna finaalina peetud NMKÜ-Kuss korwpalliwõistluse tühistamiseks, leidis protesti harutawa komisjoni poolt rahuldamist. Uus finaal nende wahel tuleb pidamisele laupäewal 19. skp. Eesti esiwõistluste poolfinaalid Tallinna ja Kesk-Eesti ringkondade wõitjate wahel peetakse pühapäewal 20 skp.

Kiiruisutamine wedelas jääs.

Pühapäewal peeti Kalewi korraldusel ka wäljal kiiruisutamise wõistlused, millest wõtsid osa peale tallinlaste weel tartlased — Eesti meister Mitt ja waramieister Martin. Wõistluseks oli ilm täiesti sula ja jää pudruna pehme, mille tõttu tagajärjed kujunesid kehwaks.

500 meetrit wõitis Mitt ajaga 59,0. Teiseks tuli Jürgenson (Tall. Kalew) ajaga 62,7 ja kolmandaks Martin, ajaga 65,0. 1500 meetrit wõitis samuti Mitt (Tartu Kalew). Aeg 4.03,6 (!). Teine Jürgenson Aeg 4.03,6. Kolmandaks tuli Mitt, ajaga 4.04,4. Alad B klassile, samuti 5000 meetrit A klassile jäid pidamata äärmiselt kehwa jää tõttu.

Gripp takistab wõistlust.

Tallinna keskkoolide käsipalli finaalid, mis pidid peetama laupäewal ja pühapäewal kaitseliidu wõimlas, jäid seekord pidamata. Peanegu kõik finaali pääsenud mängijaskonnad olid TKSL juhatusele teatanud, et nad ei saa wõistelda, kuna enamus mängijaist praegu laialt wõllawa gripiandi ohwritena on haigestunud grippi.

Weteraanid jääpalli lööma.

Kui ilmaolud weel lubawad, kawatseb Kalewi talispordi osakond tulewal pühapäewal korraldada jääpalliwõistluse, kus kohtutsid wärske jääpallimeister ja wanad jääpalli weteraanid — Kalewi jääpallimehed, kes tulid meistriks 1926. a. (Wahepeal oli kogu aeg meister Sport). Weteraanide meeskonda kuuluks rida praegusid seltskonnategelasi, adwokaate, ärimeht jne. — Roman, Oljrat, Luha, Eriapea...

Nõrk süda hoiatab.

Üks meieaja haigus.

Kuigi meie süda ei ole ruumilt suurem, wõib teda, mida ta sooritab päewast päewa, aastast aastasse, wõrrelda ükskõik millise mootori omaga. Sabatubat korda iga ööpäewa jooksul tõmbub ta kokku, et suruda werd teha laugemastegi osta ja kuna ta iga kokkutõmbumise juures jaatab wälja üks kümnendik liiter werd, wõiks temast aasta jooksul mitte wähem kui 40.000 hektoliitrit werd läbi woolata. Selliste suure tööformatuse tõttu tuleks muidugi eeldada selle erit hoolitsuse, et südameklapid ja muskkid ei saaks kuidagi wigastatud, kuna meie südame terwis oleneb suurel määral närwide pingutusest ja hinaelisest eluhorrast. Wastasel korral wõiks juhtuda, et ta tegewus nõrgeneb, wõi ta lakkab üldse töötamast.

Nagu statistika näitab, on südamehaiguse kõige sagedasemad nähted. Südamehaiguste tagajärjel sureb iga aasta umbes 17 protsenti meestest ja 18 protsenti naistest. Pärast sõda on surmajuhtumite hulk südamehaiguse tagajärjel weel tunduwalt suurenenud. 1923. aastal tuli Saksamaal 110.000 surmajuhtumit ette, mille põhjuseks olid südamehaigused.

Eriti sageli esineb südamenõrkus, mida wõib leida ka inimeste juures, kelle süda ei olegi õieti haige, waid nõrk.

Südamenõrkus awaldub mitmesuguste haiglaste nähete näol, mis kehalise pinguse tõttu annawad endid tunda. Nende hulka kuuluwad südamekloppimine, pearinglus, pisted ja walud südame ümbruses ja hingamiswaewus. Need nähted ilmuwad harilikult kehaliselt nõrkade inimeste juures, kuid suuremalt jaolt juhtume juures, kes on weremaeed, omamatta tinnakorwi, wõi kellel on kaldumus [illegible]. Südamenõrkus wõib aga ilmuda ka tugewa terwisega inimeste juures teiswate kohalikkude mõjuste tõttu. See wõib olla möödaminew nähe, kuid wõib omandada ka tõsisema iseloomu.

Kahjulikkude mõjude hulgas wõiks nimetada kõigepealt grippi, mille mürk mõjutab südame tegewust ja kutsub esile südamenõrkuse. Ka kehalised pingutused wõiwad aja jooksul halwendada südame tegewust. Pakikandjate ja teiste lihttööliste juures, kes on sunnitud seiswalt tegema raske kehalist tööd, on südamenõrkus jagebane nähe. Kuid ka sport, kui seda ei tehta küllalt ettewaatlikult ja kehalisele wõimele wastawalt, põhjustab sageli südamenõrkuse. Lõpuks wõib nimetada weel kehalisi naudinguid, mis ei jäta mõju awaldamata südame tegewusele, iseäranis suurlinnades, kus leidub wähe wõimalusi kehaliseks puhkuseks, küll aga närwide pingutust.

Paljudel juhtudel peetakse kohwi, tubaka ja alkoholi tarwitamist südame muskliite nõrgenemise põhjuseks. Igatahes wõib iga nimetatud aine awaldada kahjulikku mõju südame tegewusele, kuid ainult siis, kui neid tarwitatakse liig rohkesti.

Kuigi südamenõrkus iseenesest pole weel haigus, wõib ta siiski esile kutsuda mitmesuguseid haiglasi nähteid, nagu hämorroide, weresoonte laienemise, maksa laienemise ja weresoonte lubjanemise.

Suurt tähelepanu wäärib Innsbrucki ülikooli professori Haberlandti leiutis. Ta leidis aine, et süda ise walmistab ainet, mis töötab ja reguleerib südame tegewust. Haberlandt on tõendanud, et seda ainet, eestawat hormooni, wõib tarwitada edukalt südamerohul, wõib ta tehe wõib anda haigele wajaliku südameik walmistatud teema näol.

Kus on pr. Tiedemans?

Bilanss: neli õnnetut inimest.

Üks kurb lugu.

Läti ajakirjandus pühendab palju ruumi maalikunstnik Jahnis Tiedemanni abikaasa kadumisloole. Proua Elwiira-Irmgard Tiedemans lahkus juba paar nädalat tagasi Riias oma kodust. Senini on ametiwõimud ja omaksed noort naist asjatult otsinud. Kurbetakse juba kõige halwemat.

Sündmus äratas tähelepanu ka Tallinna seltskonnas, eriti kunstnikkude peres, sest alles hiljuti korraldas Jahnis Tiedemans siin oma maalide näituse. Tema abikaasa kadumine ongi seotud selle näituse järelkajadega.

Siin sai kunstniku abikaasa kadumine teatawaks nädalapäewad tagasi, mil noore daami ema telefoneeris kellelegi Tallinna ühele ajakirjanikule. Ta palus siin üles otsida proua E., kes Tiedemanni näituse ajal oli leinanud heaks tuttawaks kunstniku abikaasaga. Ema, kelle tütar — pr. Tiedemans — oli juba mõnda päewa kadunud, palus nimetatud proualt järele pärida, kas pole Tallinnas mingisuguseid teateid tema tütre üle. Samuti tehti ülesandeks

sündmusest teatada ka Jahnis Tiedemannile,

kes pidi ikka weel wiibima Tallinnas, kuigi näitus oli ammu lõppenud. Murelik ema palus otsimise tulemustest weel samal õhtul omale telefoniteel teatada.

Ajakirjanik täitis ülesande. Selgus, et Jahnis Tiedemans pärast näituse lõppu polnud tõesti Riiga tagasi sõitnud, waid piltide paklimise ettekäändel pikemaks ajaks Tallinna jäänud. Proua Tiedemanni, kes pärast näitust siit lahkus, polnud Tallinnas leida. Kuulati järele igaltpoolt, käidi läbi hotellid —

kunstniku kaasast polnud jälgegi.

Sellest teatati wanaprouale Riiga.

Rahwemaks ... osutus aga selgitele jõudmine Jahnis Tiedemanni asukoha üle, kuigi oli teada, et kunstnik wiibib Tallinnas. Sellenimelist isikut polnud siin registreeritud. Küll oli aga kunstnikku nähtud siinsetes lokaalides ja mõnikord päewal ka kohwikutes. Jahnis Tiedemans oli seletanud, et ta ööbiwat kunstnik K. juures, kuid sealt järele kuulates selgus, et seda juttu oli räägitud ainult suusõnaliselt.

Tõeliselt oli aga asi nii, et noor kunstnik oli Tallinnas sattunud halwa seltskonna mõju alla. Leidis põhjendust ka proua Tiedemanni kartmine, mida ta pisaraid rääkinud oma tuttawatele siit lahkudes:

„Üks naine kipub purustama meie abieluõnne!"

Lõpuks saadi naise kadumisest teada ka Jahnis Tiedemannile. Kunstnik ilmus ühel hommikul proua Tiedemanni ema wolinikku juure, et saada lähemaid teateid sündmuse üle. Temaga oli kaasas lesk-proua Karin Sagar, kes seni kunstiringkondadega wäga wähe tegemist teinud.

Jahnis Tiedemans oli oma naise kadumisest tõsiselt wapustatud.

Ta rapukas enese oma Tallinna „sõpradest" lahti ja sõitis Riga, et seal korraldada oma naise otsimist.

Kuigi sama ülesandega on ametis ka politseiwõimud, pole otsimised senini annud tulemust. Pr. Tiedemanni mees ja ema on meeleheitel. Nagu kirjutab Riia leht „Jaunakas Sinas", kardetakse, et noore naisega on juhtunud midagi halba.

Kõigest eeltoodust ilmus meie lehes läinud nädalal lühike sõnum. Igalpool, kus tunti sümpaatset proua Tiedemanni, leidis seda tabanud löök kaastundlikku wastukaja.

Selle sügawalt-traagilise sündmuse

wiis aga odawa ja räpase kuraamaaši taisapinnale eelnimetatud lesk-proua Karin Sagar.

Meie lehes ilmunud sõnumis, kus tagasihoidlikult olid nimetamata jäänud asjaosaliste nimed, tahtis see daam ühes „kangelasega" tunda ennast. Hüsteeriline naine, keda „head sõbrannad" pärast Tiedemanni ärasõitu nokkima hakkasid,

tahtis korraldada kättemaksu meie toimetajale

„arbaamamise" eest. See pidi sündima reede õhtul Feischneri kohwikus, millest linnas juba laialt räägiti.

Meie toimetajat informeeriti sellest kawatsusest juba aegsasti ette. Ajakirjaniku uudishimust aetuna oli O. Soots kokkulepitud ajaks kohal, et näha, mis siis õige lahti läheb. Mõlema poole tuttawaid oli ohtrasti kohwikusse kutsutud. „Publiku" nägudel oli näha ootamise ärewust.

Karin Sagar tuligi, saatjaks kaasas noorhärra Anderson, Tallinna kilusoolaja.

See sangarite paar wõis ka kõige tõsisema inimese naerma ajada.

Aga kui proua Sagar kepiga toimetaja kallale tahtis asuda — pilt, mida tunneme omaaegsetest odawatest kopikaromaanidest — hajus pinge, sest kepp oli, enne kui ta oma otstarwet sai täita, toimetaja käes. Arewusse sattunud naine tahtis nüüd teelusikat sõjariistana kasutada, kuid sellegi wõttis heasüdamlik ajakirjanik tal õrnalt sõrmede wahelt ja pani lauale.

Sangaritepaar lahkus, ja ka „publik" hakkas laiali walguma.

Selle loo üle wõiks ainult naerda, kui talle mitte poleks järgnenud nii kurba järelmängu.

Hommikul leiti proua Sagar läbilastud laelaga Kaupmehe tänawal nr. 5 õuel lamamas. Laskjaks osutus reserwkapten Jüri Ots, wabadussõjaaegne lennuwäe ülem, omaaegse lennuseltsi „Aeronaudi" direktor. Ta andis enese ise kriminaalpolitsei kätte ja wabastati pühapäewal wahi alt, kuna on ilmselt selge, et haawamine sündis kogemata rewolwriga hooletult ümberkäimisel.

Nii lõppes ühe taktkaalutu naise awantüür. Neli inimest on tehtud õnnetuks — Tiedemannide abielupaar, ta ise ja lõpuks Jüri Ots, keda kogu selles asjas on põhjust kahetseda wast kõige rohkem.

Elwiira-Irmgard Tiedemans.

Jahnis Tiedemans.

Karin Sagar.

Testament liblikatiiwal.

Haruldane kohtuprotsess Ameerikas.

Üks huwitawa pärandusprotsessiga teeb praegu tegemist Chicago kohus. Tegemist on pärandusprotsessiga, mis Chicago kohtunikele juba tülli aega peawaewaks põhjust annab. Pärandaja on endine suurkaupmees Jaques Simon, kes õnnestunud hangeldamisega kruntidega ja maatükkidega, kogus endale suure warandusе. Hiljem kaotas ta ühel hoobil börsispekulatsioonidega suurema osa oma warandusest, suutis aga pärastpoole teistel ärialadel tegutsedes siiski jälle mõnwõrt palju warandust koguda, et wõis 60. eluaasta järele ärilisest tegewusest täiesti tagasi tõmbuda ja oma willas, mille ta oli omandanud ühes Chicago agulis, oma aja pühendada täielikult oma suurimale kirele — liblikate kogumisele.

Liblikakogudega oli täidetud willa kolm suurt ruumi. Siin wõis näha haruldasemaid liblikaeksemplare, mille hankimine oli läinud wanamehele maksma terweid warandusi.

Wana Simons wõttis harwa külalisi wastu ja ei pööranud mingit tähelepanu ka oma omastele sugulastele — kolmele wennapojale (Simons oli jäänud poissmeheks), kes teda wahel külastasid. Ta ei olnud ka oma wennapoegadest kuigi heas arwamises ja ta uskus, et need ootawad ainult tema surma, et saada pärijaks.

Möödunud aasta algul suri Simons äkiliselt südamerabandusse. Testament, mille ta järele jättis, ei kõnelnud midagi muud kui tema otsust willa ja liblikakogude kohta. Muust pärandusest ei olnud testamendis mingit juttu. Oma liblikakogud pärandas ta ühele oma teenijale, kes samuti, kui temagi, oli mõnedel aastatel tegelenud liblikate korjamisega. Ainult kolm eriti haruldast suurt troopikaeksemplari pärandas ta oma wennapoegadele — igale ühe. Oma willa pärandas ta selle testamendi põhjal ühele waestemajale, keda Simons oli juba oma eluajal toetanud. Muust warandusest ei olnud testamendis poolt sõnagi.

Et wennapojad testamendiga kuigi rahule ei jäänud, on iseenesest arusaadaw. Nad otsisid kõigeõrelt raha, mille wanamees nende arwates kuskile hoiule oli pannud wõi peitnud. Kõik otsimised jäid aga asjatuks. Kuskilt ei leitud ei mingit panga hoiuraamatut ega ka peidetud dollareid.

Üks kolmest wennapojast oli testamendist siiski mõnwõrt petturud ja wihastunud, et ei mõtnud wastu temale pärandatud hiiglaslikku liblikat. Kolm kuud hiljem tuli aga asja käigus huwitaw pööre. Üks „pärijaist" — Jane Hawler tegi äkitselt teada, et wanalt päritud liblika tiiwadele oli kirjutatud midagi tumewärwiliste tähtedega. Luubi abil kirja lähemalt uurides leiti ta selle olewat lõpnapõrase testamendi. Kadunud Simons oli selle omal ajal suure pisiwusega liblika tiiwadele kirjutanud. Liblika tiiwal olewas testamendis oli täpsustatud, et wanamees oma raha oli paigutanud ühte Chicago panka, kust seda wõis kätte saada märgusõna all, mis oli tähendatud samas testamendis. Pank maksiski summa Jane Hawlerile wälja.

Kaks ülejäänud wennapoega nõuawad aga nüüd oma osa ja on alustanud Jone'i wastu protsessimist kohtu kaudu. Oodatakse pinewusega protsessi tulemust.

Postituwi ei saa kasutada öösiti, samuti ka tumedajal ning paksul udul, kus ta kaotab orienteerumise wõime. Mürgistele gaasidele on aga postituwi wäga wastupanew.

Langobardide rahad on numismaatilised haruldused. Need metallrahad ümbrid Itaalias 6. sajandi lõpul. Wiimane langobardide waliseja Desiderius suri 774. aastal.

Abielupaar ühe tekk all.

New Yorgi kohtus oli neil päewil arutusel traagikoomiline abielulahutuse protsess. Abieluliste tülide sünnitajaks osutub abielupaari ühine woodiwaip.

Elatanud abielupaaril oli waid üks woodltekk — aga kaks woodit. Mees ja naine magades kasutasid üht tekki. Naine seletas, et mees ihnuse pärast ei tahtwat muretseda teist tekki.

Mister Bred'il oli harjumuseks, niipea kui naine jäi magama, temalt tekk oma peale tõmmata. Külmast ärkas proua ja loomulikult püüdis ta tagasi saada temale kuuluwat tekiosa. See aga äratas unest mehe ja sõimamine ning riid olid öösiti harilikeks nähteks. Lõpuks ei talunud seda naine ning andis kohtusse abielulahutuse nõudmise.

Kohus kaalus kohusetruult seda nõudmist ning leidis, et abielu lahutamiseks on ikkagi wähe alust. Kohus kohustas meest muretsema weel teise teki.

XX sajandi ristikandja.

Weleaegne Saulus, kes saanud Pauluseks. — Ümberpööranud kommunist rändab raske rist õlal.

Saksa ajakirjanik W. Friedmann kirjeldab oma kohtamist imeliku mehega, kes raske rist õlal rändab piki Saksamaa maanteid.

— Füsseni lähedusel kumisel maanteel nägin meest, kes kannab suurt risti ja teda saadawad kaks kaaslast. Pindlalt, norgus peaga, kõrwale waatamata, sammub mees oma raske kandamiga.

— Kust te tulete?

— Pfalzist, härra, oleme juba maha marsinud 540 kilomeetrit.

— Miks wäraft kannate te risti?

— Mitmed küsiwad seda. Ei suuda kõigile wastata, sest me ei tohi raisata aega.

Mees on pika kaswuga. Kuid kõsstwajuunult raske risti all näeb ta wäiksem. Kõhn, lahwatud paled.

Lähen ühes nendega. Mehe saatjad waikiwad.

— Kas te olete juba söönud?

— Ei ole, härra!

— Noh, siis astume lähedasse külasse sisse?

Ristikandja noogutab peaga.

Meid ümbritsewad uudishimulikud külaelanikud.

— Ta wist kahetseb oma pattu! — arwab üks wana naine.

— Kas meil weel wähe häda ja wiletsust kanda? Hakka weel risti kandma! — lööb käega külanoormees.

Külla kõrtsis jutustab ristikandja mulle oma lugu. Ta nimi on Ludwig Weber, 26 aastat wana; ta saatjad kaks tööta käsitöölist. Puust risti kannab tema üksi. Rist kaalub 46 kilogrammi. Olnud jumalasalgaw kommunist. Siis jäänud pimedaks. Arstid pole suutnud aidata. Ta annud tõotuse jumalale, et kui ta saab tagasi silmanägemise, siis ta kannab raske risti Nobalhenist, Pfalzist, Altöttingenisse, kus ta asetab selle kirikusse jumalaemakuju ette. Ja silmanägemine tulnud tagasi. Weber näeb praegu ühe silmaga, kuid usub kindlasti, et ka teine silm hakkab nägema.

Nad peatuwad enamasti kirikute juures, kus saawad õpetajate poolt öömaja ja kehakinnitust. Rahalisi annetusi Weber wastu ei wõta. Suureks reedeks tahawad nad olla Altöttingenis.

Olles söönud, tõuseb Weber ja ta kaaslased. Kõrtsi seinale najatatud rist on nii pikk, et Weber peab seda enne ajama püsti ja siis langetama õlale. Küürus risti all jatkab ta oma teed.

— Narr on see mees! — arwawad mõned uudishimulikkude seltsist.

— Jumalakartlik on ta! — wastawad teised.

Aasia naerab Euroopa üle.

Tiibetlanna peab omale mitu meest.

Tuntud loodusеuurija ja naisreisija Dawid-Neel, kes 18 aastat on rännanud Tiibetis ja Gobi kõrbes, kirjeldab tiibetlaste elu-olu.

Tiibetlased peawad naist alawäärtuslikuks inimolendeks. Kui sünnib tüdruk, siis selle wanematelе kui tarwis kaastundele palutakse eest. Siiski tiibetlanna oma kehaliste kui ka waimliste arengu poolest ei taha jääda palju maha meestest. Tiibeti naisel wõib olla isegi mitu meest. Ja seda oma õigust kasutab ta kaunis ohtralt. Kuid siin pole tegemist lõbulise lodewusega, erootiline element on siin täiesti tagaplaanil. Armukadeduse draamad abielus on siin tundmatud. Kui keegi on rikkunud abielu, siis peab ta petetud poolele maksma teatud rahalise kahjutasu. Ja see on kõik.

Kaasawara ei tunta Tiibetis. Peigmees peab maksma mõrsja wanematele. Kaasawara nõudmine mehe poolt näib tiibetlannale nii petlikuna, et nad wahiiwad naerust selle üle.

Kas teie naistel, — küsiwad nad, — on nii wähe külgetõmbejõudu, et nende wanemad peawad maksma selle eest, et nendega abiellutakse?

Tiibetlannale ka abiellumise puhul jääb täielik õigus talitada oma täielikul äranägemise järgi.

Kuulsa saksa raudristi juubel.

1813. aastal pandi Saksamaal alus n.n. „Raudristile", mida tema lihtsast kujust hoolimata peeti suurimaks tunnustuseks teenete eest isamaa kasuks. Eriti palju raudriste jagati maailmasõja päewil, mil tema ohter annetamine ka aumärgi moraalse tähenduse alla wiis. Pildil wasakul — raudrist 1813. aastal tema rajamise ajal; paremal — raudrist 1914. a. maailmasõja puhkemisel.

Euroopa mandri wahipostil.

Huwitawad kohad Euroopa „äärtel". — Mida peab teadma geograafiast.

Ringreis mööda meie maailmajao saari.

Euroopat ümbritsewate saarestikkude tektoonilise põhjused on mitmesugused. Põhjamere rannik langes, meri haaras oma alla järk-järgult suured maaalad; põhjamere kaldalt wälja jäid kõrgemad kohad, mis jäid püsima saartena. Normandia ja Briti saarte wahel, seismilise tegewuse tagajärjel, tekkisid kanalid ja wäinad; seda ühendusi katkestasid mereained ja moolud. Wahemere saared on ka mandri jäänused, mis omal ajal olid ühenduses Alpi ja Appenniini mägestikkudega.

Wäsawa mere süngus.

Mõned miilid Bretagne'i rannikult kerkiwad kõrgele üle merepinna punakad kaljunukid. Nagu unelm seisjale, kiirutawad taewa poole gootilised tornid, keskaegsed majad. Need ülesfeisewad tuhjunud ehitised on ümbritsetud wallimüüriga, millel tänini säilinud tasitorni ja laskeawanid.

Kuuskümmend aastasajandit tagasi seisis siin kohal Brantiwimaa rannik, kaetud põlise metsaga. Üle metsa kõrguwa mäe tipul oli druiidide ohwerdamisekoht. Pärast sellest ajast inglise misjonäride poolt püstitatud kabel. Siis tuli õudne ööjäiga aastal 709, millal meri üle ujutas terwe ranniku ühes elanikega ja metsadega. Hommikul õitswa maaloha asemel kerkis taewa poole waid üksik mäetipp, kõik muu oli kergenud möllawa mere laagile.

Kehm kabel mäetipul pidi aset andma gooti stiilis ehitatud suurepärasele kirikule. Siit wiiwad järsud treppitänawad alla wanalinna. Kokkukuhjunud majad kisuwad linna ainsale tänawale — Grande rue'le, mis on nii kitsas, et mõnes kohas wiis inimest ei mahu teineteise kõrwal seisma. Akendel pinda katawad wäikesed kõrtsid, kus laswawad wiigipuud, loorberid, magnoliad.

Rahu saarestik.

Wahemere lõbuse pärlid on Baleaaride saarestik. Mallorca ja Minorca on rikkalikult wahetanud oma walitsejaid. Kartaagolased, roomlased, wandaalid, maurid ja lõpuks hispaanlased.

Mahal maastik, millest järsult tõuswad taewa poole metsikult lõhestatud mäed, mis paiguti tõusewad pooletuhande meetri kõrgusele. Mägestikus peituwad suured koobast sügawate järwedega. Mäe nõlwadel — — wanaaegsed lossid, kloostrid. Mägestikust imelise wega, maalilised kirestikud ja teed; kõikjal laswawad luidid oranzhid.

Rannikul magawad rahulikud wähemad Wahemere linnakesed, mis omal ajal olid meriröövlite peidupaigaks. Palma's, pealinnas, leiab rändur imeliku kiriku, mis püstitatud 700 aastat tagasi.

Saarestiku idülline rahu on hõbedane: bisonniased kawatsewad siia ehitada sadama sõjalaewastikule ning lõhkuda saab selleaja romantika.

Kehastunud Paabel.

Kui mäluda Maltast, siis mõistagi esmalt tema pealinnast La Valletta'st, mis kõrgelt üle mere punaka kaljuliiwi pinnal walgendab wastu reisijate. Saar täis waatamiswäärsusi, kuulus oma wiide ja walgete loorberitega. Sadamas igasuguste keelte segu. Siia on kogunud igasugused rahwused Wahemere rannikult. Ja nende eraabielud on loonud sajandite kestel eriliste, kõrgele walmis rahwatüübi — maltalase.

Linnas on toredad kirikud, barokkstiilis paleed, rahwast liiguwad treppitänawad kitsastel tänawatel. Sulgewad terwed karjad wuwi kitsi, keda naised lüpsawad tänawal elamute ees.

Selle keskaegse idülliga ei taha olla kooskõlas Malta mitmesaja saamutised. Terwe Malta on loonud üheks suureks kindluseks. Inglased on palju waewa ja raha kulutanud selle merekindluse loomiseks. Laialdane sõjasadam, lahwrite patareid, maaalused moonalaod, alaline sõjalaewastik, kõik see räägib inglise jõust ja mõjust.

Alaline lawade saar.

Roodo'se saar oli juba wanal ajal kuulus. Siin asus üks seitsmest maailmaimedest, nimelt Roodose koloss, 30 meetri kõrguse mehekuju, mis harkis jalgadel seisis sadama sissesõidu kohal. Saarele saabuwad laewad sõitsid kolossi jalgade wahelt sadamasse. Hiljem häwitas maawärisemine selle maailmaime.

Linn on ümbritsetud wanast kindlusemüürist. Wallikraawid, tornid, maaalused kongid, allalastaw wõrestik awause kaitseks, kõik see on säilinud tänapäewani nii kuidas sajandid tagasi seda ehitasid ristisõitjad. Täieti tõnnid mööda kitsaid tänawaid maalsetaga weruratud „beldschi", õõwahi, kes korra järele walwab.

1912. aastast, Tripoli sõjast saadik on Roodos Itaalia walitsuse all.

Igal hommikul ja õhtul kõlab kindlusewallilt kahuripauk. Elanik seisatab ja pealt juttab pea, londoris tõuseb Rajutuslaua tagant wähäti ametnik, kõik tegewus peatub hetkeks. See on auawaldus Sawoide riskile kuberneri palee lipumardal.

Tuhande treplastme linn.

Santorin. Tulepurskaw mägi keset wert, mille awausest sisemal ja maaaluse mürina saatel tõusewad alaliselt wääwliaurude pilwed. Ta jalal wäike saar, mille elanikud kreeklased weel tänini elawad nii kuidas sajandid tagasi elasid nende esiwanemad. Saar on eemal autirute peisiliinidest ja moodsa aja muudatused ei leia seal wastukaja.

300 meetri kõrguselt langeb peaaegu püstloodis werde masiiwne kaljusein. Harwa leidub sarnase ideaalse sügawusega sadamat. Ka mere rohekasinisest sügawusest kerkiwad üles wääwliaurud. Kääris mägi, kääris merepõhi. Ühtki kala ei leidu siin ümbruses meres.

Mäe seinale kleepuwad kui pääsukese pesad wäikesed walged majakesed. Astmelt astmele, ikka kõrgemale tõusewad nad. Mäetipu lamedikul asub wõõrastemaja ja launis tagasihoidlik ehitus ametasutuste jaoks.

Ilusa ilmaga on siit näha Kreeta mägestiku, lumetipud, mis kui walged tekkaksed helendawad sinisel taewal.

Minewiku ilusaimad naised.

Londoni huwitawamaid maalide näitusi.

Keegi Londoni seltskonnadaam tuli hiljuti mõttele kõiksugu moodiate iludusewõistluste kõrwal korraldada ka möödunud sajandi iluduste wõistluse. Sinna koondati maale nii hästi Inglismaalt, kui ka Euroopa mandrilt.

Näitusel seisawad wanad, kõhetud daamid, kellegi wõluwa noore neiu pildi ees, kelle kortsutu nägu waatab peaaegu pilkawalt oma imetlejate poole alla. Külastajad silmitsewad läbi lornjeti tema peeneid naojoone, sirebat nõonahka, heledaid silmi ja säiliwaid juukseid ja noogutawad üksteise poole. Siis liiguwad nad sügawalt ohates edasi, seinates taga ammu möödunud aegu. Nende kortsus nägudel kajastub hetkeks ehew naeratus, nende kustunud silmad lööwad wiimaks särama, kui kuulewad kellegi imetlewat märkust.

Selle näituse naelaks on Austria keisrinna Elisabethi kaks portreed. Nende kahe maali ette koguwad näituse külastajad hulgana kokku. Ka imetletakse Winterhalteri portreed, mis kujutab keisrinna Eugenied, mis müüdi kuue aasta eest enampakkumisel umbes 4000 naela eest, ja mille omanik on praegu printsess Beatrice. Kuninganna Aleksandra, Frithi kuulus skits, on pärit inglise kuninganna pildikogust; kuninganna Aleksandra teine portree, Chevalier Louis Desanges'i teos on laenatud Portlandi hertsogi galeriist. Peale nende wõib leida sel näitusel pea kõigi möödunud sajandi aadli soost iluduste portreid.

Ohwrid...

Jaapani kõrgemad sõjawäelased püüawad kõigi abinõudega tõsta rahwa sõjakust hiinlaste weristamiseks. Pildil näeme jaapani kindraleid ühes wälislaatsaretis haawatuid külastamas. See peab wehi ergutama tangelaslegudele!

Habemeajamine rewolwri hirmu all.

Pariisi juuksuri mälestused.

Prantsuse ajaloolane Gustaw Lenôtre, kes armastab tuhnida arhiiwide tolmus, awastas hiljuti Pariisi juuksuri Paques' huwitawad mälestused.

100 aastat tagasi tuli prowintsist Pariisi kõhn noorur Paques, kes astus õpilaseks juuksuri juure. Keegi pole kööginõuruk, kes tundis erilist nõrkust kõhnade noortemeeste wastu, soowitas juuksuri õpilast Braunschweigi hertsogile. Ja sest peale algas Paques' karjäär. Kõik tolleaegsed Pariisi suurused käisid läbi osawa juuksuri käte alt. Ja nende südamesaladused olid kuulsale Paques'le lahtiseks raamatuks.

Braunschweigi hertsog kartis alati, et tungitakse ta elu kallale. Iga toitu pidi enne maitsema ta peateener. Kohwiklaasist ja schokolaaditassist pidi ta jooma kõwa lonksu, enne kui hertsog need tõstis suu äärde. Kui Paques hertsogi habet pügas, hoidis hertsog käes laetud rewolwrit.

Kuulus kirjanik ja diplomaat Chateaubriand oli ka Paques' „kundede" hulgas. Aukartusest suure mehe wastu korjas ta karwu, mis ta kääride all langesid Chateaubriand'i peast. Kui kuulus kirjanik suri, oli Paques'l nii palju Chateaubriand'i juukseid, et ta nendest sai meisterdada kobunu kaimule aletataud mälestusalbumi teisenda. Ja seda mitmes eksemplaris. Haruldustekogujad maksid nende meistertööde eest suurt raha. Mõned nendest on säilinud tänapäewani.

Need, kes loowad omale elukutse.

Skulptuur-fotograafia.

Mees, kes ei tea, kuidas oma tööd nimetada.

Ajal, mil tuhanded kodanikud wõitlewad näljaga, tööpuuduse tõttu pole teenistust leida sugugi naljaasi. Kõige sagedamini lüüakse juba käega ja öeldakse, et ega see otsimine ei anna tulemust ikkagi. Milleks siis weel waewa nähagi? — Siiski, kes otsib, see leiab. Ei leiutata küll alasid, kuhu saaks rakendada tööle sadu inimesi, kuid oma jaoks nuputas pea ikka õngitsed tee, mis wõimaldab pääsu kitsikusest ja annab sissetuleku enda äraelatamiseks.

Just wiimastel aastatel on Tallinnas tekkinud juure terwe rida uusi elukutseid. Nende „leiutajad" töötawad tasapisi omaette ja pole neil mingit tarwidust minna tööbörsile ootama kuude kaupa wõimalust pääsemiseks wäheste sentide eest hädaabitöödele. Ja teisrd, kes eemalt waatawad, imestawad, kuidas ta küll selle peale wõis tulla. „Ma wõtaks ju ka midagi ette, aga kust ja selle hea mõtte wõtad!" — Ega see igaüerd nii raske ei olegi. Peaasi, waja pisut oma ümber ringi waadata ja tähelepanekud loogiliselt läbi kaaluda.

R. töötab juba neljandat aastat omapärasel alal Nõmme elanik R o o s. Kuidas seda tööd õieti nimetada, selles pole täiesti kindel ka Roos ise. Sobiwam nimi oleks — büstide walmistamine [illegible] järele. Kuid samahästi wõiks seda nimetada ka „skulptuur-fotograafiaks". Portreede maalimisel ja fotografeerimisel on oma wahe. Esimesel juhul [illegible] wäljendab teine selle, kuidas ta maalitawat arwab enda ees nägewat [illegible] aga annab tööle loopra [illegible]. Umbes sarnase ülesmõttega töötab ka R. Kui maaliga wõistleb ülesmõte, mis ei wõiks siis asuda skulptuuri, ta kuju kõrwale täpselt siiku järele walatud [illegible] — mi ta arutas. See oli aastate eest, kui wend Albert õppis riigi kunstitööstuskoolis ja kodus juhuslikult walmistas gipsmaski wenna näost. Maskide walmistamine on juba wana tuntud ala. R. hakkas aga edasi juurdlema. Tulemuseks oli, et walmistati mask mitte üksi näost, waid kogu peast. Sellega oli alus uuele tööalale pandud. Nüüd on R. endale juba [illegible] tarwitajaskonna [illegible] [illegible] ja igalpool tunnustatud meister sel alal. Kuna R. on oma töömeetodeid täiendanud mitmete oma leiutistega, ei ole tahta ka wõistlejate tekkimist, sest ametisaladust mees teistele ei awalda.

Külastame meistrit ta ateljees just töö juures, et oma silmaga näha, kuidas need „skulptuur-fotod" õieti sünniwad. Tawaliselt arwatakse inimene, kelle maski tahetakse wõtta, selili aiendisse ja kaetakse siis ta nägu paksu gipsikorraga. Sel teel aga gips oma raskusega surub naojooned hoopis teise asendisse, kui need on tawaliselt ning maski ei anna tunda on õige rasked. Sellest pahest ülesaamiseks R. katsetas gipsi mitmesuguseid segusid ja on leiutanud nüüd sarnase, mis äärmise tihedusega juures on ka kergesti kuiwaw. Nii wõib töö toimuda kiirelt. Selle tõttu ka lamamisasend pole enam wajalik. Isik, kelle büsti hakatakse walmistama, istub päris rahulikult toolile. Et gips ei hakkaks külge, kaetakse nägu õrnalt waseliini korraga. Juuksed kaetakse õhukese siidpaberiga.

Töö kõige kaaluwamaks osaks on nüüd aga aluste asetamine näole. Tawaliselt palju kaswama laseb ta waja ei tulnud sellest midagi wälja. Ka kõige parem gipsisegu ei hangukss nii kiiresti, et ta kõwaks tõmbuks otsekohe palju lähima näole ajetades. Ka wajutaks paks kiht nõonaha all peituwatele rasmakihikestele ja suruks need kokku, andes näole wõõra ilme. Roos wõtab appi wäikese pintsli. Sellega määritakse alul näole paberõhukene gipsikord. Selle kuiwades järgneb teine samasugune. Nüüd on juba hangunud kõwa alus, millele tugewuse mõttes wõib weel lisada gipsi, ilma et see saaks enam kuidagi näole mõju awaldada.

Gipsiga wõetakse äratõmme sel kombel kogu peast. Ennem wõetakse kukla pool kahes osas, kuna siis tükina järeks äratõmme kinni kõrwade taha. Äratõmbed kaes, seab R. need nüüd kokku üheks negatiiwiks — wormiks, millesse walab pärast puhastamist ja wastawaid ettewalmistusi juba büsti. Wormi puruskades tuleb puwawalgele ehme loo.ia ilduis, kellest ma'k wõetud. Ainult „retuscheerimist" on weel waja. Gipsi all on inimene sulgenud silmad. Ka on tasse wa[illegible]ikeseid asetatud kõrwadesse, et gips sisse ei tungiks, ja torukesed ninasse, mille kaudu wõimaldub gipsi all olles täiesti wabalt hingamine. Õieti ei saagi aega tekkida hingamistaskusi. Wilunud meistri käes on maski wõtmine ainult mõne minuti töö.

„Kõige raskem on ikka silmadega," tunnistab meister ise. Et kõik saaks täpselt õige, selleks ta juba maski wõtmisel joonistab endale paberile kliendi silmad ja juuksejoondi. Gipsi all juuksed ikka wajuwad pea ligi ja paratamatult tulewad juuksed hiljem uuesti modelleerida. Samuti on lood ka härrade habemetega ja wurrudega. Need tehakse kõik hiljem joonise järele. Kes on wabadussõja muuseumis näinud kindralite büste, millised on Roosi töö, see peab päris imestama, kuiwõrra hästi sellega on toime tuldud. Inimene ilma loomuliku funktsioonita ei saaks ikka kuidagi hakkama.

Wabadussõja muuseumis on R—ilt neli büsti: kindralid P õ d d e r ja S o o t s, admiral P i t k a ja kolonel P a r t s. Kõik on täiesti mundris. Isegi nii kaugele on mindud, et mõned mundriosad on originaalide järele gipsi walatud. Kindralite kroemärgid, samuti ka rinnalasetsewad wabadusristid, on eraldi walatud originaalide järele ja siis kinnitatud omale kohale.

„Ma ei taha olla skulptor. Tunnistan, et tahan anda wõimaluse soowijatele end näha gipsis sarnastena, nagu nad tõelikult on, kuni pisima peensuseni. Selles seisab mu töö mõte, kuigi tuleb tegelikult olla sageasti ka töös skulptorina," seletab Roos ise.

Ja neid, kes tahawad end tõesti täpselt näha kopeeritutena, on küllalt. Meister on endale leidnud laialise klientuuri just „ülemise tuhande" hulgas. On walmistatud lühikese aja jooksul juba üle saja büsti, mille originaalideks üldiselt tuntud inimesi. Kaitsewäelastest oli juba just. Peale sõjamuuseumi on kindral Põdderi ja adm. Pitka büstid kaitseliidu ruumes. Ka 1. rügemendil on üks P õ d d e r. Imelikul kombel 2. diwiisil ega ta allüksustel pole büste kindral Põdderist, kuigi wiimane just seal kõige populaarsem mees. E. Punaies Ristis on kindral dr. L e e s m e n t i büst.

Meie riigimehi on käinud läbi meister Roosi ateljeest terwe rida, alates K. P ä t s u g a. Büstid on indiwiduaalmaskide järele walmistatud weel riigikogu asjadewalitseja M a d d i s o n i l e, hr. K i r o t a r i l e, eksminister Piiskarile j.t.

Ariringkonda kuuluwatest omab Roosi walmistatud büstid ka terwe rida tuntud nimesid, kelle hulgas ka o-ü. „Waba Maa" ärijuht hr. W e l l e r. Ajakirjanike perest on büsti juba koju wiinud A. S c h u l b a c h, ja olewat oodata järgnemas teisigi. Adwokatuuri esindawad W e l l n e r ja P e s l a ning wabadussõjalasi — S i r k.

Kuid mitte üksi mehed. Ka Tallinna tuntud daame on mitmedki kopeeritud gipsis nagu ka praegune Läti wälisministri abikaasa, kelle ehtklassiline profiil wäga mõjuwana tundub meistri teiste tööde hulgas.

Näib, et büstide tellimine pealinna publiku hulgas hakkab muutuma päris moodsaks asjaks. Aga mitte üksi mood, ka ajalooliselt on sarnastel büstidel eriline wäärtus. Kes wõib tänapäewal delda eelmiste sajandite suurte meeste wälimuse kohta midagi kindlat. Iga kunstnik on neid kujutanud oma waatepriisma läbi erinewana. Puudus ju fotograafia, mille jaadustena oleks nüüd olnud kindel dokument. Büst on aga weelgi täielisem üleswõttest. Oleks sajandite eest üldiselt tunnustatud suurustest säilinud büstid indiwiduaalmaskide järele, oleks tänapäewal jäänud ära nii mõnigi raske waidlus ajaloolaste hulgas.

Kuna meie wabariigi loomise juures seisnud tegelased wähemalt kodumaises mastaabis muutuwad kindlasti ajalooliseks isikuteks tulewatele põlwedele, poleks wist sugugi ülearune, kui asutataks kogumik: eriline ülewaatlik büstide kogu mõne muuseumi juures.

„Ah, se on ju kõik ainult rääkida," arwab meister järsult wahele. Ei olewat loota, et meil sarnasest kawatsusest niipea

365 PÕNEVAT PÄEVA AASTAS
VALMISTAB „RAHVALEHT"
OMA LUGEJAILE ● IGA
RAHVALEHE" NUMBER
SISALDAB MIDAGI UUT ● IKKAGI HUVITAVAID KIRJUTUSI
RAHVALEHES

käija jaaks. Wälismaal aga tööd hinnatud igatahes palju kõrgemalt. On ju ka R—i ...tud üks tähtsamaid sel ajal. Sakslas, ... ka jarnast tööd tehakse, et sundeta ka ...agi paremat, kuigi seal akt korraldatud palju laialdasemalt. Balti riikides on R—i meetodil täieline monopol, ilma et sellest oleks tarvis olnud patente wõtta. Meister ei pea endal õpilasi, kes ametisaladust wõiks wälja lobiseda.

Eesti ei taiuta meister just eriti oma monopol-seisukorda „rahade kokkuajamiseks". Büsti eest, mille walmistamiseks kulub wähemalt wiis päewa (ainuüksi kuiwamisele kulub terwe päew), wõtab Roos 25—30 krooni. Raidkuju lähedas igatahes märkja tallimals ja kõwem, kumb mõjub siiski kunstiwäärilsemana. Wiimasel ajal on halanud R. büste walmistama ka wärwilisest gipsist ja pronksitult.

SPORT.

Korona meistrid selgumas.

Tallinna korona esiwõistlustel on kõigis ringides mängud lõpetatud, pidada on weel waid ringide wõitjate wahelised kohtumised. Ühegi kaotuseta teatawasti lõpetas esimese ringi äriteenijate meeskond. Ühekootuse ringi finaalis Ilmar wõitis tuletõrjet 8:1. Kahekaotuse ringis Raudam tugewa lõppspurdiga wõitis kõik mängud; wigastatud lõjam. — Takuja 8:2, Raudam tuletõrje 8:3, Raudam — Takuja 8:3. Seega on ühtlasi selgunud wiimaste auhindade wõitjad, nimelt pärib 4. koha tuletõrje ja 5. koha Takuja. Esimese kolme koha pärast heitlewad weel äriteenijad Ilmar ja Raudam. Wiimased mängiwad omawahel teisipäewal, ning wõitja kohtab äriteenijatega arwatawasti neljapäewal.

Noored poksimeistrid.

Pühapäewal peeti koolides esmakordselt noorte esiwõistlus poksis. Wõistlusest wõttis osa kalmkümmend noort rusikameest, kes esinesid tähelepanuwäärselt. „Maameesteit" oli parim Tähwe, kes oma wõistlemad wastased wõitis wabalt. Peale Gongi ja Poksiklubi olid weel esitatud Tall. Sport, Salu, Kernu, Kaiu, Hageri, Kohila ja Harju malewad. Wõistlustel saawutati terwe rida knock-out wõite.

Tehnilised tagajärjed olid:

Kärbeskaal: Hugem (Gong), 2. Kärnu (Poksiklubi), 3. Wiiu (Kernu)

Kukk-kaal: Loots (Poksikl.), 2. Laaman (Poksikl.), 3. Krausmann (Poksikl.)

Sulgkaal: Kaing (Gong), 2. Koppa (Poksikl.), 3. Peeba (Poksikl.).

Kergekaal: Timberg (Poksiklubi), 2. Leepa (Sport), 3. Hurt (Salu).

Kergekeskkaal: 1. Rostan (Gong), 2. Lewvik (Poksikl.), 3. Riinepuu (Harju malew).

Keskkaal: Tähwe (Kohila), 2. Lillipuu (Poksikl.), 3. Jaanus (Salu).

Poolraskekaal: 1. Matti (Poksikl.), 2. Bergitern (Kaiu). Rohkem selles kaalus wõistlejaid ei olnud.

Raskekaal: 1. Wunder (Hageri). 2. Kubu (Gong).

Wõistlust juhtis peakohtunikuna Artur Kirk. Saal oli täis pealtwaatajaid, kes wõistlustele elawalt elasid kaasa. Punktidega tuli wõitjaks Tallinna Poksiklubi 21 punktiga, 2. Gong 11 punktiga.

Uued määrused.

Praegu on kõigis spordiliitudes läbiwaatamisel senisete määruste parandusawad. Kõigepealt tahetakse ühtlustada asjaarmastajate kohta käiwaid reegleid, aluseks wõttes rahwuswaheliste liitude uuemaid seletusi ja määrusi. Määruste ühtlustamistöö sünnib spordi keskliidu algatusel, ning hiljem määrused ilmuwad trükist liitude kirjastusel. Asjaarmastaja mõiste eestikeelsetes määrustes fikseeritakse kindlamalt, et ei tuleks lahkarwamisi. Näiteks peale l. a. Weimeri diskwalifitseerimine, mis tõstatati, jääma jõusse, kui aluseks wõtta rahwuswahelisi määrusi, milliste selgemalt fikseerimiseks tõuke andis muuseas n. n. Kurmiead. Samuti määratakse täpsemalt protestide esitamise ja arutamise kord, spordikohtu ülesanded ja otsuste peale apelleerimise wõimalused, wõimlemisõpetajate ja spordi suhe jne. Peale selle Etraweliidus redigeeritakse kõigi eriaiade määrused enne uue hooaja algust.

Aastaraamat.

Traditsiooniline kehakultuuri aastaraamat spordi keskliidu kirjastusel ilmub ka tänawu umbes aprilli lõpus wõi mai alul, kuigi enalgu majandusliste raskuste pärast kaheldi aastaraamatu wäljaandmise wõimalustes. Selle käsiraamatu statistiline materjal, rekordide nimestik jne. on aga tegelikult töö juures alati wajalik, mispärast otsustati siiski raamat wälja anda, kuid wähemate kuludega, umbes kolmandiku wõrra wähendatuna ja odawamal paberil.

Ujumiswõistlust basseinis.

Järjekorralised siseujumiswõistlused korraldab Kalewi weespordi osakond teisipäewal ja neljapäewal. Teisipäewal peetakse wõistlused meestele ja neljapäewal naistele.

NMKÜ — Waba Maa malewõistlus.

Pühapäewal peeti „Waba Maa" turniiri male klubiwõistlus NMKÜ maleklubi ja „Waba Maa" lehtede malemeeskondade wahel. NMKÜ noored maletajad, enamuses koolide kuulamad, wõitsid 7½:2½. „W. Maa" koosseisust puudus paremaid maletajaid. Üllatuslikult Eesti esimeister L. Laurentiuski kaotas NMKÜ noorele Abelile, keda alul nähtawasti wõttis liiga kergelt.

Lühidalt wälismaalt.

— Käesolewal nädalal kõibab grupp soome naiswõimlejaid (wõimlemisõpetajaid ja Elli Björksteni õpil.) Inglismaale esinema. Teel on wõimlemisettekandeid Stokholmis, Göteborgis, Oslos. Inglismaal esinetakse 9 linnas ja 3 korda Londonis. Londoni 10.000 kohaga Albert-Hall on juba ette wälja müüdud.

— NMC tuulus wärawawaht Rud. Hiden pidi läbi tegema raske pimesoole operatsiooni, mis pagarimeistri hoiab wäljas eemale kuni kuu aega. Pühapäewal Sportklubi wastu mängis NMC wärawas Kutschera.

— Kanada jäähokimeister Toronto National wõitis napilt Zürichis Davosi 2:1.

— Schweitsi-Austria maawõistluse jäähokis wõitis Schweits 1:0.

— Ungari jalgpalli rahwusmeeskond, milline Amsterdamis wõitis Hollandit 2:1, mängis Budapesti linnameeskonnana Rotterdami wastu ja wõitis 4:2.

— Stuttgarti raskekaallane Ernst Gühring, peale wõidukat esinemist Londonis ja Pariisis, sai kutse wõistelda hispaanlase Paolinoga. Matsch peetakse 18. märtsil Walencias.

— Monte-Carlo tennisturniiril kuni poolfinaalini oli edukas lätlane von Gramm. Poolfinaalis automatult wõitis iirlane Rogers 6:1, 6:4. Finaali tugewas mängus Austin (Inglise) wõitis Rogersi (Iiri) 11:9, 6:3, 7:5. Meeste paarismängu poolfinaalis meile tuntud Brugnon-Cochet kaotasid Leeas-Tourna'le 4:6, 6:3, 6:2, 4:6, 6:8. Wiimased wõitsid finaalis Boussus-Leiueuri 4:6, 6:4, 6:4, 7:5.

— Rahwuswahelise olümpiakomitee istung peetakse juuni alul Wiinis. Muuseas tulewad arutusele poolelukutselikkuse ja amatöörismi küsimused ning tahetakse olümpia kawasse wõtta sõude- ja purjesport ja jääpurjekate sõit. Komitee president Baillet-Latour, peale Saadase ametikestwust, arwatawasti walitakse tagasi.

— Soomlanna prl. Werne Leiche püstitas koks uut maailmarekordi kiiruisutamises: 3000 m. — 6.24,1 (eesti rek. meestele 6.12,3) ja 5000 m. — 10.33,6.

Krahwinkel Helsingis.

Taani Hellerupi ja Soome HSK klubiwõistluse tennises, mis peeti Helsingis, wõitis esimene 7:5. Hellerupi poolt mängisid prl. Krahwinkel, pr. Sperling, hrad Gleerup ja Sperling, nende wastu helsingilased prl. Lindfors, pr. Bois-Schrader, hrad Grahn ja Grotenfeld. Krahwinkel oli ülekaalukas wõitja soomlannade üle (pr. Bois-Schrader kaotas 6:1, 6:1). Selle wastu soome meesmängijad suutsid osta üle taanlasist. Nii Grahn wõitis Gleerupi 6:3, 6:4 ja Grotenfeld — Sperlingi 6:1, 6:2. Naispaarismängus Krahwinkel-Sperling — Lindfors-Bois-Schrader 6:1, 7:5, segapaarismängus Krahwinkel-Sperling — Lindfors-Grahn 3:6, 6:4, 6:4 ja Bois-Schrader-Grotenfeld — Sperling-Gleerup 4:6, 6:1, 11:9. Prl. Lindfors wõitis pr. Sperlingi 6:1, 6:2.

Soomlased hoolsama talwetreeningu ja tugewate wõistlustega püüawad hoos wormis. Neil saawad tennishalli kasutada waid üksikud. Eesolewal suwel maawalt korbamisele laab tulla möödunud maawõistluse wõit Soome üle, kui kestawad praegused treeninguolud.

Tellige weel täna „Rahwalehte".

„Emakesel Wolgal".

Tuulet ja argipäisust Nõukogude Wene liiklemise tuiksoonelt. Nälja kondine käsi ulatub ka Wolgale.

Sellest pole palju aastaid tagasi, kui Wene ja ka Euroopa suurima jõe Wolga kallastel weel kõlasid „burlakkide" laulud, millede saatel nad wastu jõewoolu tirisid raskelt laaditud parkasid. Wolga pilt on muutunud. Selle Ida-Euroopa liiklemise tuiksoone abinõud on moderniseerunud.

Niipea kui Wolga on wabanenud jääst, ilmuwad jõe ülemjooksul weoaurikute saatel pikad tankilaewade read. Tanklaewad on läbi ja läbi rauast ning omawad wiisaka suuruse — kuni 7500 tonni. Iga aasta toowad nad Bakust Astrahani kaudu 3 miljonit waftat Nišni-Nowgorodi, Rõbinski, Permi ja teistesse wolgaäärsetesse linnadesse.

Wolga alamjooks haarab Euroopa-Wene mustamulla kubermange — wenelaste wiljaaitane, mis warustab põhjapoolseid maaalasid. Wiieaasta majandusliku ülesehitamise plaani teostamises omab wiljaaagi realiseerimine Moskwale erakordse tähenduse. Wõitjal „wiljafrondil" walitseb palawlik tegewus.

Sõjawäelise walwe all laaditakse laewad wiljaga.

Pikad „parkade" read tunglewad jõe randikul aluwate wiljaaitade ja weskite ees.

Omapärase ilme terwele pildile annawad jõge mööda lingiewad palkide parwed. Kaugel põhjas asuwad määratusuured metsad warustawad lõunapoolseid metsawaeseid kubermange metsamaterjaliga. Ülal Wolga harujõgedel seotakse kokku sadaiid meetreid pikad palgiparwed. Hiigla parwele püstitatud majakesed parwetajatele annawad terwele pildile ujuwa külakese ilme. Aeglaselt ujub jäärane parw enne kui jõuab Stalingradini (endine Tsaritsõn, mille enamlased ümber ristisid Stalini linnaks.)

Stalingrad on keskuseks, kust puumaterjal wiiakse mööda wolgub laiali metsalagedatesse steppidesse. Siin peatub ka suurem osa laewadest, mis Arhangelskis laaditakse laudade ja muu puumaterjaliga ning Düüna jõelt kanalite süsteemi kaudu siirdub Wolgasse.

„Sewerolesi", ametlik puutrust, on põhjapoolsetesse metsadesse palendanud tööle üle 11.000 metsatöölise, kelledest kaalum osa saadetud metsatööle sunniwiisil. Arhangelskis laaditakse puulaewad ja sealt nad lähewad laiali igale poole, kus aga on nõudmine metsamaterjali järele. Kuid järgimööda sulguwad Nõukogude Wene puutransportidele sadamad Euroopas ja Ameerikas. Wastawalt sellele suureneb puuwedu Wolgal. „Sewerolesil" ka ilma wäljamaata on tegemist küllalt, et rahuldada siseturu nõudmist metsamaterjalile.

Nii pergeldub Wolgal loomutruult Wene majanduslikkud, asteldamiste pilt.

On huwitaw teha kaasa Wolgal reisi walgeks wärwitud aurikutel. Need on kaunis hästi sisseseatud aurikud, suurte jalutuskeldega ja mugawate kajutitega. Kuid puudub endine „rikkalik ja maitsew toit. Reisijatel tuleb pahatihti nälgida. Sadamates, kus peatub aurik, tormawad reisijad kauplejate juure, et häbematult kalli hinna eest osta omale leiba, tükike wõid, mõne õuna ja paari mune. Muud söögipoolist pole ka neilt saada.

Kuid Wolga looduslik ilu sunnib unustama ka seda puudust. Lõpmatult laiutab end tasane maastik, rajast kurbust õhkub laialt weepinnalt, muinasloolise pildina kerkiwad hommikusest udust kirikute kullatud kuplid, kloostrite walged müürid. Mida kaugemale lõuna poole, seda laiemaks muutub wõimas Wolga, kaldad kaowad silmapiirilt; arwad ennast sõitwat laial merel.

Wäikese ettekujutuse sellest, mida tähendawad enamlaste „wiisaastalud", annab Stalingrad. Kes tundis tsaariaegset kreisilinna Tsaritsõnit, see ei tunne Stalingradi. Neljakümne kahe kilomeetri ulatuses wenimad Wolga kallast mööda jelle uue tööstusekeskuse lugematud hooned ja ehitised. Siin on tehaseid, mis wõtawad endale kilomeetrite wiisi maad, nagu traktorite tehas „Traktostroi", sõjariistwade ja kahurite tehas „Barikaad", masinatehas „Punane oktoober" j. t.

Warsti waibub tehaste müra ja kära, **Wolga läbistab kalmõkkide ja kirgiisiide steppe.**

Siin ja seal tabab silm nahast telgi wõi „kuruli", stepielaniku pewarju hiina moodi taewa poole paimutatud katuseäärtega. Kahekümne sajandi tehnika tehastus koos hommikumaa muistsete jäänustega loob kirju unustamatu wolgapildi.

Ainult 75 senti

maksab „Esmaspäew" kolmeks kuuks.

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval. Maksuta kaasas „Juturaamat."

RAHWALEHT

Toimetus ja peatalitus Tallinn. Pikk 54 (vastu Oleviste kirikut).

Tellimishind. 1 kuuks postiga koju saates — 75 senti, 3 kuuks — 2 krooni, 6 kuuks — 3 kr. 80 senti. Väljamaale kahekordne hind. Aadressi muutmine 25 senti. Tellija võib tellimishinna väärtuses kuulutada maksuta. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.

Kuulutuste hinnad. Kuulutusteküljel 5 senti millimeeter ühel veerul; esiküljel — 10 senti; tekstis kuulutusekirjaga — 12 senti, tekstikirjaga — 15 senti mm. Teenistuse- ja korteriotsimise kuulutused poole hinnaga.

Toimetaja kõnetunnid igapäev kella 10—12 enne lõunat. Talitus avatud tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmiseks kella 8—5. Kuulutused ära anda ilmumise eelpäeval hiljemalt kella ½12-ni.

Telefonid. Toimetaja 444-73, toimetuse üldtelefon 449-90. Ärijuhatus 449-83, arvepidamine 449-84, tellimised 449-86, kuulutused 449-87, ekspeditsioon 431-14.

Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Rahvaleht" Tallinn.

Wastutaw toimetaja O. Scott. O.-ü. „Waba Maa" kirjastus ja trükk.

Õpilastele suures valikus: **vineer,** mitmes suuruses, **vineeri** tahvlites, **mustrid** poognates. **K.-Ü. RAHVAÜLIKOOLI kauplused** Harju tn. 48 ja Jaani tn. 6

DRAAMASTUUDIO TEATER
Kesknädalal, 15. märtsil s. a. kell 8 õhtul
Saksa teatri runnes
GERD NEGGO tantsustuudio etendus.
Kavas: soolo- ja rühmatantsud ja 2-vaatusl pantomiim **„COPPELIA"**
Piletid kr. 2.50 s. kuni 50 s. eelmüügil Saksa teatri kassas kella 11—1 ja 5—8.

PRAEGU ON ÕIGE AEG „WABA MAA'd" TELLIDA 15. MÄRTSIST
Kuue kuu ja pikema aja tellijaile maksuta „PEREKONNALEHT".

DRAAMASTUUDIO TEATER
Draamastuudio-teatri **RINGREIS**
Repertuaaris: Ladislaus Fodori **„SUUDLUS PEEGLI EES"** näidend 7 pildis
„TALVEMANTEL" (?) komöödia 5 pildis.
Esmasp. 13. märtsil — Kadrinas
Teisip. 14. märtsil — Rakes
Kesk. 15. märtsil — Põltsamaal
Neljap. 16. märtsil — Jõgeval
[illegible]

Eesti preilid ja daamid. Soovin Teiega tutvust. Paate ma harit. ja rikkad. Kes meeldib — abieluu. Vanadus mitte tähtis. Saatke kirjaldus päev pildiga. Aadress: Mr. ... S. Apt. nr. 1. 24—39. 27-th Street Astoria, L. I. New-York. U. S. A.

Soovitame kodumaa kaupu
Pakkimisepäber mitmes paksuses
Seinapappi
Paberist kotte
Lainepappi
Soomuspappi jne.
Müük suurel ja väikesel arvul.
K.-Ü. Rahvaülikooli kauplused
Tallinnas, Harju tn. 48, omas majas ja Jaani tn. 6, pangamajas.

Ilmus „PEREKONNALEHT" nr. 10
rikkaliku sisuga. Peale Richmol Cromptoni seiklusjutu

rida huvitavaid libtjutte, mis suudavad rahuldada ka nõudlikumat lugejat. Lähemal ajal hakkab „Perekonnalehes" ilmuma uus romaan „VIKINGI TÜTAR", millele juhime kirjandussõprade tähelepanu. See romaan võlub igaüht algusest lõpuni!
„Perekonnalehe" üksiknumber maksab ainult 10 senti. Tellides 3 kuu peale 1 kr. 30 s. 6 kuu peale 2 kr. 50 s.

Piirivalvurine lumetormis o les **mõtlen sinule,** hea tütarlaps, kes sa jutustad elust lausst. Kirjad: Irboska, postk. 46. „Loode"—„Kagu".

Noormees soovib tutvuse puudu el **meessõpra.** Kirjad alt Erich.

Hallo, preilid või lesed üle riigi! Teiega soovivad **tutvust** kaks soliid ja väga karsket noortmeest „J" ja „E". Kirjad: Lihula. Kasari.

Soovin tutvust rikka daamiga. Kirjad alt. „Ilus poisu".

Kindlapalgaline karske noormees soovib samasuguste preilidega **tutvust.** Vanadus 20—30 a. Kirjad fotoga leiavad rohkem tähelepanu. Aadr.: Kolga-Leesi pk. 6. E. Fond.

Malemängud mitmes suuruses **K.-Ü. RAHVAÜLIKOOLI** kauplused Tallinnas Harju t. 48 ja Jaani t. 6.

Oo, öilis tundmata — igatset, nels —
Kuis leiaksin Te' juure viiva tee?
Ma oru sügavuste laps, all orus udu all mu tee...
Ent saada igaisen ma kaugusesse — üle magede —
Kus kaks meid oleks, inimpaar ku linnud pesa punuks
Kus armastuse ülemlaulus ümbrus vaibuks... unnks...
Kuid väeti olen I... Hing. pisar niiske mul —
Kas öelda ulgesti: Nais tule sõbraks mul ?...
Kirjad: Päevapildi ja is ku kirjeld. Paljasma pk. Vigala jaam. „Rändur."

Majaomanikud ja majavalitsejad.
Majaraamatud
50—200 lehte paksud, uute seaduste ja määruste kohaselt kokku seatud, ühes seaduste seletustega.
Üürikviitungi - raamatud.
Pealadu: **K.-Ü. RAHVAÜLIKOOLI** kauplused Tallinnas, Harju tn. nr. 48, tel. 444-39. Jaani tn. nr. 6, telef. 446-63.